

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Perencez-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.
Mulțumite publice și Loc de
schimb costă fiecare și 20 ml.
Manuscrisurile nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Jeszenszky.

În comuna Mărgineni, din comitatul Făgărașului, jandarmeria chemată să mențină ordinea publică, „a fost nevoită” să facă uz de arme. Urmărea acestei intervenții sânt cinci morți, toți cinci români.

Fostul general al campaniei electorale de supt baronul Bánffy grăbește să-și anunțe reparația. Cași înainte cu 14 ani, conducerea alegerilor e în mâinile fostului procuror general în procesul „Replicei”, Jeszenszky, cel mai brutal dușman al poporului nostru. De el au să asculte prefectii comitatelor, subprefecții cercurilor, dela el își primesc instrucțiile căpeteniile locale pentru a le transmite organelor executive. Întreg aparatul administrativ e la discreția lui. Și Excelența Sa profită în măsură largă de această putere discreționară. La Caransebeș e oprită adunarea convocată de alegătorii dlui Vlad, la Rudăria se produc turburări sângeroase, la Mărgineni jandarmii împușcă cinci români, la Iernut nu li se dă voie decât alegătorilor să intre în comună; iar alegătorii români adunați la Șoișos erau aproape să asiste și ei la o vărsare de sânge.

Dacă n'am fi știut din „Monitorul Oficial” că Excelența Sa a ajuns șeful campaniei electorale, sângele vărsat până acum, disconsiderarea dreptului

de liberă întrunire, încălcarea legilor ne-ar fi spus că Jeszenszky a revenit.

Firește, birourile de presă subvenționate de guvern grăbesc să anunțe că la Mărgineni a fost nevoie de intervenția jandarmeriei. În comitatul Făgăraș se face cea mai sălbatecă agitațiune naționalistă; românii poartă tricolorul român oprit; manifestul partidului național-român e afișat pe ușile bisericilor; românii amenință că se vor repeta evenimentele din 1849... În comune se petrec scene foarte sălbatice; la Mărgineni românii au atacat pe jandarmi, amenințând să-i omoare.

Excelență, ascultă glasul unui om care cunoaște poporul român și a lungă din birou pe cei cari trimbițează lumii minciuni atât de evidente. Românul nu se agită pentru fleacuri, nu se dedă la acte de violență, nu-și jertfește viața *pentru o idee*.

Noi sântem iubitori de ordine...

De ce ne-am și pierde cumpătul? Pentru că într'un cerc curat românesc, care face parte dintr'un județ curat românesc, vine un strein care nu ne cunoaște nici limba și nici legea? Pentru că în interesul acestui strein se pune în mișcare întreg aparatul administrativ și se mobilizează toate influențele? Pentru că alegătorii cari nici pentru bani nu vreau să-și dea votul acestui strein sânt bătuiți de jandarmi, prigoniiți de notar, pedepsiți de sub-

prefect? Pentru că candidatului român nu i-se dă voie să-și rostiască programul? Pentru că însoțitorii lui sânt arestați și opriiți de-a mai intra, în cursul alegerilor, în circumscripția electorală în chestie? Pentru că toți cei ce țin la candidatul român care a eșit din sinul lor, trăiește în mijlocul lor, le vorbește limba și mărturisește credința lor, — sânt batjocoriți și hui-duiți?...

Pentru nimicuri de aceste să ne pierdem cumpătul?... Soarta aceasta am avut-o întotdeauna până acum, vreme de peste 40 de ani. De ce ne-am revolta chiar acum împotriva jugului? Am avut noi să îndurăm lovituri mult mai dureroase și nu ne-am revoltat,... fiindcă sântem iubitori de ordine!

Pentru un gologan, pentru un ciocănel de rachiu, pentru o vorbă de glumă, românul e în stare să sară asupra celui de care se crede neîndreptățit, să-l sfășie, să-l răpună... Dar să se revolte pentru un fleac de idee?

Am jertfit mii de vieți pentru susținerea tronului, jertfa ni-a fost uitată și nu ne-am revoltat. S'au adus legi în favorul nostru fără ca să fie executate și nu ne-am revoltat; s'au adus legi împotriva noastră cu tendința de-a ne răpi limba și credința și nu ne-am revoltat; mâni sacrilege au sfărâmat, în miez de noapte, monumentul vremilor din 1848 de pe Câmpul Libertății din Blaj și nu ne-am revoltat, nici de-

Mărturisirea credinței mele.

De Grigorie Petroff.

(Fine.)

Clerul servil din Bizanț întortochia aceste cuvinte. Pentru că se lipi mai bucuros de puterea conducătoare, decât de adevărul lui Isus. De unde poate fi vorbă de vr'o regenerare morală a societății și a statului! Astfel lucră „puterea”, iar clerul s'a retras, mărginindu-se la instrucții prin parohii, de interes individual personal. Dar e greu și imposibil ca un individ să trăiască în prosperare, într'un mediu social și politic nefavorabil și opus. Predica și atunci când nu răsuna în pustiu, se isbea de păcatele lumii, chemând pe oamenii evlavioși a se retrage în singurătate din calea valurilor primejdioase ale vieții. Așa se dezvoltă ascetismul, monasticismul, societatea și statul își continua mersul său fără norul luminos al creștinismului. Așa se împânzește neajung și repede sistemul judecătoresc și economic într'un spirit anticreștin, iar duhul evangheliei s'a stins din alcătuirea statului și a societății. Cu getarea bisericească, smulsă din viață, a fost condamnată a se învârti într'o lume de dogme abstracte și seci, dispute teologice, deveni moartă, școlastică. Și profesarea acestor credințe abstracte primea a fi identică cu însușirea de creștin. Călugării se îndestulă a defini pe D-zeu, însă nu încearcă a-l introduce în viață, în alcătuirea socială, în formulele politice, și rezultă o specie de ateism, ateism practic, profanare divină, cu știută călugării. Cunosc în vorbe și în idei pe D-zeu, dar viața și activitatea se înfățișează ca-și când

pentru D-zeu n'ar fi loc în univers, o vorbă abstractă, un sunet deșert. Un reprezentant distins al practicului ateism, ce se dezvoltă între noi pe teren bisericesc, fu bărbatul de nefericită aducere aminte K. Pobedonostseff, ori mai bine zis reprezentantul Bb...ismului. În aceasta se expune clar și definit sistemul în toată golălatea sa. A existat înainte de el și se continuă. E bizantinismul reeditat, cu toate însușirile imorale care a împins creștinismul din Biserică și i-a luat locul. Acesta e triumful înfricoșat al spiritului care a ispitit pe Isus în pustie. Sistemul lui Pobedonostseff, bizantinismul e în tovărășie cu acest spirit și nu cu Christos.

În biserica lui P. rămân numai cuvintele lui Isus și diferite explicări și alte idei s'au stampilat în acele cuvinte. Spiritul care conduce Bs. e altul decât al lui Christ. Christ. întâia evanghelie în Bis. lui Pobed. nu e principiul nici forța primă vitală, ci sânt numai unelte și preteceste pentru ajungerea scopurilor dușmane lui Christos și evangheliei. Evanghelia nu e o trebuință pentru biserica lui Pobed. sistem bisericesc al lui Pob. e atât de străin, ba chiar contrarul evangheliei și în cel mai infam senz protestul ei. Biserica lui Pob. socotește evanghelia numai întru asigurarea supunerii și păcii. Sistemul lui Pob. e sinonim cu Papismul, care în loc de a stabili împărăția lui D-zeu se năzuește după împărăția clerului, a călugărilor conducători, al prinților bisericești.

Călugării conducători, dignitarii bisericii, sânt aduși din viață ascetică, din chilliile lor de Isolare, departe de sgomotul și valurile vieții, de cari se feresc, și totuși lăcomesc după putere. Jertfesc totul pentru a-și face simțită influința lor

în biserică, jertfesc demnitate, libertate și însăși independența bisericii, evangheliei [și pe Iisus Christos, Biserica noastră sinodală, întocmai ca papismul s'a renegat ca să poată juca rol în stat, intră în slujba lui, se alătură la el ca să apuce totul în mână. Și nu se năzuește după puterea aceasta pe căi morale și prin chemarea într'u stabilitate împărăției lui Dumnezeu, ci prin siluire și violență, împrumutate dela stat.

La noi nu este papism, însă ceea ce se poate numi cesaro-papism. În codul nostru de legi (vol. I, cap. 7, § 42) stăpânitorul e intitulat «Cap» bisericii, și cuvântul e marcat beosebit. Însă în Biserica adevărată Christos este capul, în papism e Papa cap, ca locțiitor al lui Christos; însă în biserica sinodală rusească, capul e stăpânitorul. Deci capul statului a uzurpat scaunul bisericii, și aceasta nu e mai mult imperiu clerical, ci unul de clerici aserviți statului.

Clerul inferior nu poate fi învinuit pentru această lașitate a bisericii sinodale, pentru lepădarea de Christos prin sistemul lui Pobedonostseff. Și de ar fi de vină, ei se privesc numai de executori nu originatori. Mulțimea clerului inferior e acoperită de ignoranță, lacomă de avuție, lașă, lipsită de zel sfânt. Și sânt striviți de călugărime, ca hârta supt presă. Ei sânt ferecați de mâni și de picioare. Împedecați în libertatea gândirii, a cuvântului și a acțiunii. Stând în nemijlocită apropiere de masele poporului, de viața lor înfundată și nădușită, ei cunosc dorințele și nedreptățile patriei lor, văd curgând aprinse lacrimile poporului, ținut în frâu de puterea neumană care îl stăpânește.

Și n'au putere a împrăști suferințele turmel lor nici nu pot striga cărmulților: Fieți milă! O.

getul cel mic nu ni l-am mișcat... pentru că sântem popor de ordine.

În luptele politice noi nu cunoaștem *crima*, ci numai — *martirajul*. În întreg trecutul nostru de aproape 2000 de ani, bogat în neîndreptăți, volnicii, asupri și suferinți de tot felul, nu se găsește un singur caz de crimă politică (Brutus, Marcus Iunius Brutus care a asasinat pe tiranul Caesar a fost numai *roman*), nici un singur caz de energie individuală împinsă până la revoltă — de ce ni se aduc dară acum aceste *calumnii* — cari fac cinste?

Excelență,

Se știe că în cercurile românești vei trimite miliție și noi forțe jandarmărești ca să reprime „agitațiile naționaliste”... Ascultă, Excelență, glasul unui om care cunoaște poporul român și revocă armata și jandarmii și noi toți garantăm cu trupurile noastre că nu se va produce nici cea mai mică turburare, — pentru că noi sântem iubitori de ordine!

Iubitori de ordine — până la lașitate!

Delegațiunea congresuală în cauza mănăstirilor. Azi dimineață, la orele 9, s'a întrunit în aula episcopescă din Arad, sub președinția P. S. Sale a Episcopului Ioan I. Papp, delegațiunea congresuală în cauza mănăstirilor. Iau parte Prea Cuv. Sa Filaret Musta, arhimandrit, P. Cuv. Sa Augustin Hamsea, dnii Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, Emanuil Ungurean, Ilie Trăilă, Nicolae Zigre, Petru Truța și dintre jurisconșulți d. Dr. Nicolae Oncu.

Mangra și... Șaguna! Ziarele din România publică știrea următoare: »*Corespondența Română* primește din Sibiu in-

formațiunea că cercurile superioare bisericești aprobă atitudinea politică a vicarului Mangra, fiindcă ea corespunde politicei nemuritorului Șaguna, care tot astfel a înțeles acivitatea politică a românilor. Cu toate acestea se crede că vicarul Mangra ar fi făcut o greșală în alegerea momentului. Astăzi lupta națională se dă pentru recunoașterea individualității politice a românilor, și lupta aceasta nu trebuie slăbită prin nici o notă discordantă.

Despre dezaprobarea atitudinii părintelui Mangra, ce se manifestă în întreaga presă românească, — »*Corespondența română*» nu ia act, ci se mărginește la răspândirea veștilor despre aprobarea — din partea unor anonimi — a atitudinii lui. Semnificativ.

Scrisoare de Duminică.

D. Duiliu Zamfirescu și Miriță.

București 7 Mai.

Astăzi după amiază s'a ținut la Academia română ședința publică, la care d. Duiliu Zamfirescu și-a citit poemul eroic *Miriță* D. Zamfirescu a rămas acelaș. Nu s'a schimbat întru nimica de anul trecut și până acuma. Nici înfrângerea suferită în polemice, ce a urmat faimosului său discurs de recepție, nici învinuirile de plagiat n'au avut nici un efect asupra aroganței d-sale.

Înainte de a-și citi mult trâmbițatul poem, tânărul academețian a ținut să dea publicului unele explicațiuni și nu s'a sfiit să le dea, cu toate că pentru un autor nu este ceva mai penibil, iar pentru public nu este ceva mai supărător decât recomandarea propriilor opere.

D. Zamfirescu a declarat că-și menține toate afirmațiunile făcute cu ocazia discursului de recepție, în care cu un aer suveran încercase a ridiculiza pe scriitorii ardeleni — el, coborătorul unor străluciți luceferi din Bizanț. »Protestez în numele românismului întreg contra învinuirilor ce mi s'au adus!» Și autorul »*Pesimistului dela Solent*» s'a năpustit cu acelaș don chișotic cavalerism asupra lui Goga, al cărui

... vis neîmplinit
Copil al suferinții,
De j-lea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții

este ceva nepotrivit cu spiritul românesc și-a arătat dl Zamfirescu supărarea ardeleni și din cauza înclinării lor subiecte, în cari este vorba de ce și harnici. După d-sa scriitorii și socialismul nu cadrează cu spiritul românesc.

În întreaga mea activitate literară maturității — a zis dl Zamfirescu — urmăresc ideia latinității noastre, a felului cum înțelege dânsul această latinitate. El ni l-a prezentat pe al său daco-român. E curios că acest copil al suferinței d-lui Zamfirescu, deși părintele său a fost scriitor ardeleni, are obiceiul la pălărie flori, cari se obișnuiesc în deleni. Pasagii întregi par a fi din Coșbuc și Goga.

Istoria se petrece în timpul chinărilor, adică prin secolul al 12-lea și 13-lea. Banul Severinului are o mână pe care o chiamă Mărgărita. Crăciunul mete soli la ban, să pețască pe Mărgărita. Iată impresia ce o face acest copil român — sau daco-român, ca Zamfirescu, care pare a fi uitat că român e un cuvânt nou, care datează câteva decenii în limba noastră —

Prin balcoanele de scânduri
Văd privirile creștine,
Cum se mișcă rânduri-rânduri
Umbră Domnului pe gânduri
Ce se dispută cu sine

Și clar și daco-roman. Nu? Dar în hotărît s'o dea pe Mărgărita. Il nepotul său Miriță s'o ducă pe țară. Aceasta — daco-romană fiind — merge pe drum. Spre nemângăerea tuturor dăvrul fără suflet al Mărgăritei se zădărnicește între Miriță și prințul ungar. Un război cumplit. Românii înving. Severinului caută corpul Mărgăritei.

Apoi o 'ngroapă la izvoare
Pe malul Olului, sub glie
Pe unde-i loc de trecătoare
Intregei Daco-Românie.

Acesta e subiectul. În tratarea lui s'a imitat mult pe Alecsandri și pe scoleni, pe cari atât de mult îi urăște. S'a vădit din ce cauză. Daco-românismul și la Duiliu Zamfirescu în opera-i literară se vede, decât doar în tiradele eroilor săi.

Și dacă e vorba de spirit latin apoi în profesarea ideilor *socialiste* ale ardeleni se vede, căci caracteristica rasă a tocmăi lupta pentru ideile mântuitoare mulți și buni.

prește-te. Călugării conducători împetriți, au amorțit biserica au secăt-o de duhul creator, au distorsionat evanghelia și biserica au dat-o roabă statului. Departamentul sinodal al lui Pob. a făcut din biserică, mireasa lui Christos, concubina statului. Nu e în fel de violență, de crimă, de sacrilegiu a puterii conducătoare de stat, pe care călugării înstăpâniți pe biserică să nu o fie îmbrăcat în haină ecleziastică, să nu o fi sfințit.

Când Petru III., după ce a abzis de tron, a fost sugrumat de mâinile favoriților Caterinei, și când Calixt II. trecând peste cadavru soțului său, se așeză pe tron, mitropolitul arhiepiscop Dimitrie Sechenoff, salutând pe noua țarină, îi zise:

»Dumnezeu și-a pus coroană pe cap. El a știut cum să scutească pe o credincioasă de calamități. El a înțeles înima ta curată. A cunoscut cărările tale neprihănite. Aceasta înălțare miraculoasă de tron nu e un lucru al minții și puterii omenești, ci al hotărârilor nepătrunse dumnezeiești și atotștiutoare. Se va vesti aceasta minune. Istoricii o vor pune la răvaș în scrierile lor. Rândurile de oameni viitori o vor spune urmașilor și vor înălța înălțarea lui Dumnezeu.»

Acest discurs al metropolitului Sechenoff e un fel de catechism al întregii activități practice a sistemului sinodal rusesc, pe cari călugării din frunte îl identifică în biserică creștină. La fel cu metropolitul Sechenoff, episcopii cărmuitori și metropolitii, sinodul întreg, a tratat totdeauna și încă și azi toate faptele autorității lumesci, de orice natură ar fi »manifestațiile» — »hotărârile» nepătrunse dumnezeiești și a totștiutoare. »Judecând după faptele și vorbele lor după epistolele lor »pastorale» putem crede că scopul creștinismului și

întreaga operă de regenerare prin Christos a lumii e redusă la păstrarea și întărirea regimului autocratic din Rusia — ajuns în agonie.

După părerea călugărilor, cari controlează biserica rusă, ortodoxia e una cu autocrația și pentru aceasta clătinarea autocrației e împreună cu clătinarea bisericii, a lui Dumnezeu și a lui Christos.

Atitudinea prinților bisericii învoalvă o perversitate crasă și criminală a esenței bisericești și reducerea măreței opere de regenerare a lumii la străjuirea regimului autocrat în stingere. Biserica nu e o »ligă a poporului rusesc genuin. Nu e o organizație spirituală locală. Biserica e o ligă profană. Înaintea bisericii orice acțiune și formulă de guvernare e inviolabilă. Însă această concepție trebuie să se nimicească. Evanghelia trebuie să fie interpretată în scopul realizării împărăției lui Dumnezeu pe pământ, a cărei putere de regenerare va fi morală, internă. În acțiunea aceasta de salvare nu va fi capriș, nici violență, nici domni, nici zileri, ci toți vor fi pe o formă, împărțind frățeste durerile și bunurile vieții. Astfel de program se cuvine bisericii. Regimurile existente autocrate ori neautocrate sânt absolut nevrednice, din punctul de vedere al bisericii creștine genuine.

Și e o gradație de nevrednicie între multele regime obăduitoare. Însă dintre toate câte există între popoarele creștine, nici unul nu e mai infam ca al nostru. În nici o țară creștină nu se aud atâtea proteste, și nici o biserică nu e pângărită de acte mai cinice fărădelege. Nicăiri sângele națiunii nu e vărsat mai fără scrupul ca în țara noastră.

Și călugării cari conduc biserica sânt autoritatea regimului, ei continuă a ține biserica la o viață de unire păgână cu Națiunea rusească, marea națiune, de Dumnezeu, milioane de robi, zac ca din parabola Evangheliiei, a bunului și răuului. Națiunea se svârcolește de marginea despotală, și sângerată, și clerul, pășitorii trec pe alături, ei se grăbesc să facă conducătorilor, bogătanților. Cine sânt de lumii gemetele națiunii! Cine va lua la pe cei schilaviți și amărâți ai țării noastre va împledeca și ia curma procesul de al conducătorilor?

Când împăratul Theodosius — când în țară statuea împăratului, în mânia sa în privința lui Antiohus, trimise trupe să scalde în sânge — eși înaintea ostășilor Macedonius și oprind pe comandanți în cetate, îi zise:

»Mergi și zi-i împăratului, că nu e împărat, ci e om și el, și ca împărat nu nește peste oameni ca și dânsul, cari sânt în asemănarea lui Dumnezeu.»

»Să încete a mai stărpi fără îndurare și barbar ființele în asemănare cu Dumnezeu. Aducă aminte de aceasta, că noi pentru statuă răsturnată putem așeza alta nouă peste puterile lui a întoarce din nou la vreauna din victimele ucise de comandanți.»

Și execuția sângeroasă a fost abandonată. Ioan Chrisostom, îndemnând pe împăratul Flavian, să intervină la împărat în cauza rului, zise: »Un singur om e în stare a

Părintele Mangra la Academie.

Am anunțat în numărul nostru trecut că Academia română din București nu l-a înțeles pe părintele Mangra la ședințele sale, pentru a-i manifesta pe această cale dezaprobarea sa. Ziarul »Nagyvárad« din Oradea-Mare spune chiar că d. Mangra e foarte respectat de această măsură a Academiei Române.

În același timp, »Correspondența română« din Budapesta anunță că d. Titu Maiorescu făcând într-o ședință a Academiei propunerea formală, ca Academia să-și precizeze poziția față de membrul ei Vasile Mangra. Academia a hotărât să ia în desbatere într-o ședință secretă propunerea domnului Titu Maiorescu.

Se pare însă că d. Mangra, în ciuda tuturor semnelor și dovezilor ce le-a primit de condamnarea politicii sale antiromânești, e hotărât să meargă la București, căci așa ce citim în ziarul »Seara« :

»Numai la București s'a temut să vie îndrăznitul preot rătăcit... S'a temut de ai noștri ori de temut de guvernul ungiuresc?.. Nu putem și nici nu ne ar fi interesat, dacă, în ultimul moment, n'am fi aflat, că printre membrii Academiei se vorbește de apropiata sosire în capitală a părintelui Mangra.

În acest caz se vede că guvernul ungiuresc se teme de părintele mameluc și guvernul l-a dat voie să plece la București... Cât pentru noi, pentru sentimentul național al Capitalei românești, ce-i mai preotului nevrednic de haina sa?..

Așa să fie, într'adevăr?! să albească părintele Mangra obrazul să se mai arate la Academia Română, acum, când dincolo îl huiduiesc și-l bat cu oală clocite chiar frații săi și frații noștri?... Mărturisim că nu ne vine a crede una ca asta, că câte lucruri de necrezut ar fi săvârșit în lupta din urmă vicarul rătăcit dela Oradea-Mare. Nici printre membrii Academiei nu află deplină rezare zvonul răspândit de câțiva Academicieni sceptici, cu privire la calitatea feței bisericești românești a părintelui Mangra.

națiune întreagă, dacă e însuflețit de gânduri

Ce putere măreață ar exercita biserica asupra națiunii, a revoluționarilor, reacționarilor și a țării întregi. Cuvintele exprimate ar fi în adevăr glasul conștiinței națiunii. Ba mai mult, ar fi manifestarea adevărului eternei evanghelii în conștiința patriei. Ar străbate mai adânc, în inimile tuturor, s'ar auzi pe toate căile tunetului ce sparge și împrăștie furtuna.

Însă departamentul sinodului și al lui Pob. e mulcom, face când ar trebui să i-se auză glasul mari depărtări, în numele bisericii și a lui Christos. Și tăcând, tradează criminalitatea acestor stări. Însă numai atunci i-se aude glasul când guvernul ascultă.

Și mai bine n'ar grai...

În 9/21 Ianuarie 1905, când poporul — copilul mare și naiv — veni cu icoanele și crucile sale să roage autoritățile a face dreptate și egalitate drept răspuns se organizează o măcelărie din cele mai înfiorătoare, și de mulțimea cadavrelor de bărbați și femei lumea s'a îngrozit. Sfântul sinod nu s'a apropiat de mormanul adavrelor. Nu: se

Astfel se știe, printre Academicieni, că d. Dr. C. Istrail, care luptase anul trecut, cu cea mai mare energie, pentru candidatura lui Mangra la Academie, l-a scris de curând părintelui rătăcit o scrisoare tot atât de energică, dar plină de cele mai amare muștrări pentru necredința sa față de interesele naționale ale românilor de dincolo...

Se mai știe, că toți membrii Academiei dezaproabă atitudinea părintelui Mangra, deși nu l-au putut judeca în ședință oficială, pentru că nu se poate face politică în Academie.

Se știe, în sfârșit, că părintele Mangra s'ar expune la București unor manifestațiuni neplăcute din partea opiniei publice și poate că nici n'ar fi tolerat să-și rostească discursul de recepție...

Și totuși să albească obrazul a veni la București, necredinciosul părinte?

Dar este de necrezut și ar fi de neiertat!

Scrisori din București.

Noi debușeuri pentru comerțul român. — Sfaturile sătești. — Somnul Falangei II-terare.

București, 9 Maiu.

Pe zi ce merge dezvoltarea economică a României ia un avânt a tot mai îmbucurător. Tot mai multe sânt porturile cercetate de vapoarele românești de comerț, mărfurile românești încep să cucerească tot mai multe piețe. După relațiile cu Egiptul, lată se anunță un nou debușeu pentru produsele solului românesc: Japonia. Societatea creditului petrolifer din București a încheiat zilele acestea un contract cu o mare firmă japoneză, contract în viziunea căruia numita societate bucureșteană se obligă a exporta în Japonia țigău în cantitate de 1500 de vagoane.

În cursul acestei luni vaporul japonez *Soyo Maru*, care de prezent se află la Suez, va sosi la Constanța spre a încărca o parte din cantitatea de țigău menționată mai sus. Însemnătatea acestui fapt este cu mult mai mare decât s'ar părea la prima vedere. El constituie primul pas care va deschide comerțul român calea spre bogatele piețe din Orient.

O inițiativă laudabilă, cât se poate de laudabilă este acela luată de învățătorul și preotul din comuna Pestrșani. Acești adevărați părinți

repezi asupra muntelui de cadavre încă calde și în epistolele »pastorale« cu fulgere de calomnie, zicând că începătorii mișcării de desrobire sânt mituți de bani japonezi.

În fața terribilei hecatombe — asemenea căreia de mult nu mai văzuse lumea, de pe buzele »prea sfântului« Sinod nu căzură cuvinte de muștrare asupra ucigașilor, nici semn de milă pentru victime, ci calomnie și blăstămuri alcătuite de Sinod, cel ce e glasul cel mai drept și mai conștient al întregii biserici.

O astfel de biserică conștiința mea nu o recunoaște. Eu cred într'una sfântă și apostolică biserică, însă bizantinismul servil călugăresc, organizația fără suflet al lui Pob, sub masca ortodoxismului, îl reprob cu cea mai profundă indignare, din adâncul sufletului, și cu toată energia. Eu cred că adevărul lui Christos trebuie să triumfe deasupra ori cărei machinații diavolești și biserica și națiunea rusească va deveni liberă și va stabili în patria lor împărăția lui Dumnezeu. Aceasta cred eu, și aștept în viitorul apropiat învierea Rusiei și a vieții lumii noi, ce va veni. Amin. Așa să fie.

sufletești al poporului, văzând că țărani adeseori pentru lucruri de nimica încep procese costisitoare, cari li ruinează, au înființat în comuna lor un sfat sătesc compus din cei mai cinstiți oameni din comună. Sfatul acesta să întrunește odată pe săptămână, la școală, și aici judecă pricinile ivite între locuitorii din sat. Firește acești judecători nu pot obliga pe împricinați să execute sentințele date. Dar în cele mai multe cazuri prin sfaturile lor, prin stăruințele lor, ei împiedică pe țărani de a se incurca în procese, și li fac să ajungă la înțelegere pe cale pașnică. Rezultatul de până acum al intervenției acestui sfat este cât se poate de îmbucurător.

Cazul a fost raportat conzistorului superior bisericesc, care în ședința de ieri s'a ocupat cu această importantă chestiune, aducând elogii inițiativei preotului și învățătorului din Pestrșani. I. S. S. Metropolitul Primat al României, ca și dl ministru Haret au rămas plăcut impresionati de această comunicare. Episcopul de Huși, Conon, a arătat că aceste sfaturi au existat în vremurile mai vechi în satele din România. Împrejurarea însă că s'au tot adus la legi, pe cari de multe ori țărani nu le înțelegea, a făcut ca cu timpul aceste sfaturi să se desființeze.

D. ministru Haret a promis că va da în curând o circulară către învățătorii și preoții din țară, îndemnându-i a înființa în toate comunele asemenea sfaturi, cari cu timpul ar putea deveni adevărate autorități. Ele ar putea contribui mult la combaterea relelor, cari au început să bântuie unele sate, ca luxul, alcoolismul și alte păcate.

Ideia ar putea cred, să fie pusă în practică și în satele noastre românești din Ardeal căci și la noi judecățile au ruinat pe mulți săteni.

În sfârșit, după grele și îndelungate suferințe, »Falanga literară și artistică« de supt conducerea dlui Mihail Dragomirescu, reprezentantul criticii științifice (?) în literatura noastră, și-a dat nobilul suflet. Ca orice publicație condusă de criticul din Gramond, »Falanga« a încercat să facă multă gălăgie, să sperie lumea prin enormitățile sale. În articolul program scris de estetul Mișu ce întrona nici mai mult nici mai puțin decât, disprețul în literatură, disprețul față de toți aceia cari rideau de cenaclul marelui estet și — firește — ridicarea în slavă a adeptilor lui. În vorbirea dlui d. Dragomirescu ajunsese a înjura pe toată lumea, pe care numai o bănuia că nu-l admite părerile. A îndrăznit chiar să arunce adevărate trivități la adresa dlui Andrei Bărganu, care la Academie a recomandat spre premiare poeziile dlnei Elena Farago. De ce toate acestea? Pentru că poeta a ignorat cu desăvârșire întreprinderile literare ale dlui Dragomirescu, înțelegând ridicolul lor.

O clipă d. Dragomirescu reușise să grupeze în jurul Falangei câțiva scriitori de valoare, al căror nume era cunoscut înainte de apariția d sale pe piața literară. Aceștia însă, în frunte cu Minulescu, în curând au înțeles că a mai sta alături cu d-sa, ar însemna a se compromite. Și l-au părăsit. Iar ultimele numere ale *Falangei* au apărut îmbulbate cu o nesfârșită betea critică a directorului ei.

Dar în sfârșit supărarea publicului a făcut ca revista să înceteze. Nemângăiatul ei director anunță »cum a devenit cazul« :

»Falanga ar fi putut continua drumul, nepăsătoare de cei cari s'au părut că au înțeles-o și de cei cari n'au înțeles-o de loc, — cu același spirit de jertfă și intransigență. Dar l-a lipsit administrația, și fără administrație un organ, mai cu seamă când și-a propus din capul locului să desprindă tactica și atitudinea politică, nu poate dăinui. Cu gândul însă că tot se va găsi cineva care să-l fie de ajutor și din acest punct de vedere, »Falanga« poate zice azi, nu că moare, ci că doar adoarme, spre a se deștepta, mai plină de viață, mai târziu«.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

pentru că dela **Székely și Rét** fabricanții de mobile în **Marosvásárhely**. garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**. Măre economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului. În apropierea dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă!

Cred că toată lumea îi dorește somn ușor, urind în același timp ca și *Convorbirile critice* să se molipsească de acest somn. S'ar curăți astfel atmosfera literară, atrofiată de fumurile dlui Drago-mirescu.

Correspondent.

O luptă titanică.

O Duminecă în cercul Radnei.

În desfășurarea ei măreață și biruitoare, epopea luptelor noastre electorale și-a atins ieri în cercul Radnei punctul de culminare. Propaganda admirabilă ce se face cu o stăruință eroică în acest cerc, a trezit o atât de vie însuflețire românească, încât nu există mijloace cu care să mai poată fi reprimată. Cu puterea elementară a unui torent înfricoșat, ea răpește cu sine pe toți românii din cerc, chiar și pe cei vre-o câțiva, cari păruseră la început scufundați cu desăvârșire în cloaca corupției fără păreche ce se face cu banii candidatului guvernamental Tagányi. Răsună podgoria, dela Covăsinț și până la Radna, de chiotele de izbândă ale alegătorilor români și numele dlui Vasile Goldiș îl repetă clocotind, dealurile și văile toate, până departe la cheia Ardealului. N'a fost încă un candidat român purtat în slava unui elan atât de viforos ca d. Goldiș și d-sa, oricare ar fi sfârșitul stăruințelor titanice ce depune, va rămâne adânc mângăiat în conștiință, că a redeșteptat în acest ținut românesc dragostea de neam și i-a dat o înflăcărare atât de vie încât ea nu va putea fi stânsă mai mult de nici o putere din lume.

Toți câți se îndoiesc de vigoarea fără seamăn a acestui popor admirabil, de calitățile și virtuțile lui minunate, să vie în cercul Radnei.

Aici, în acest cerc românesc, ar trebui să vie și să vadă și potrivnicii noștri, cât de cumplit este păcatul ce săvârșesc când batjocoresc, hulesc și tăgăduiesc însușirile de o nobletă clasică ale acestui popor sărac și amărit. Corupția și teroarea lor serbează orgii pretutindeni în țară. De forța lor se năzuiesc conștiințele în toate cercurile și în toate orașele ungurești, aceste faimoase pepiniere ale moralității potrivnicilor noștri.

Nu există cerc unguresc, care nu s'ar putea cumpăra cu atâta pleavă de bani, câtă se risipește azi de către agenții electorali ai candidatului guvernamental din cercul Radnei — și nu există cerc unguresc care să nu se dea plainic în fața intimidărilor, presiunii și teroarei ce se exercită de organele administrative din acest cerc. O minciună mai sfruntată decât libertatea alegerilor din Ungaria nu există nicăiri în viața publică a altor state și faptul acesta e recunoscut chiar și de către asupritorii noștri.

Și iată că acest popor îngenunchiat de mizerie și necurmăte prigoniri, vine azi să ne dea singur pilda uimitoare a tăriei de caracter, a tăriei de convingere și a eroismului naționalității sale. El înfruntă azi cu o minunată înțelegere a luptei noastre, orice arme cu cari dușmanii noștri se in-

cumetă a-i răpi cel mai sfânt drept cetățenesc din câte biet i-au mai rămas. Pilda aceasta se poate regăsi azi numai în cercurile românești și oricare ar fi înfățișarea partidelor în viitoarea cameră, pe băncile ei vor șede cu conștiința senină, singuri deputații naționaliști.

Dându și seama de enormitatea anevoințelor cu cari se luptă în cercul Radnei dl. Vasile Goldiș, lumea intelectuală din Arad a luat laudabila hotărâre de a-și da și ea concursul la înlăturarea lor, prilejind prin o afluență mare de intelectuali o zi de adăvărată sărbătoare națională în cerc. În frunte cu dl. Dr. Nicolae Oncu, venerabilul lor conducător, românii din Arad au însoțit ieri pe dl. Goldiș la Cuvin, Radna și Șoimoș, unde au avut loc cele mai frumoase adunări electorale de până acuma. Un deosebit decor a dat acestor adunări fermecătoarea coroană de dame, cari au ținut să-și ieie și ele o parte frumoasă din luptă, renunțând la tihna zilei de Duminecă și părăsind confortul vieții de oraș, pentru a da exemplul datoriei naționale ce revine azi femeii române. Dăm la vale o schiță palidă a adunărilor dela Cuvin, Radna și Șoimoș:

Plecarea.

Vesel și înviorat la gândul enormelor oboseli ce are să învingă încă, până să-și izbândească mandatul, Dl. Goldiș a plecat din Arad dimineața cu motorul vicinal, însoțit de o mare suită de intelectuali. Mi-am însemnat pe dna *Leontina Montani* și pe dd.: *Georghe Popovici*, referent consistorial; *Vasile Pap*, avocatul »Victoriei»; *Dr. Sever Ispravnic*, *Ioan Moldovan*, *Virgil Antonescu*, *Vasile Olar*, *Al. Stoienescu*, *Sava Șevici*, *I. B. Păcurar*, *R. Bogoevici*, *Ilie Pap*, *J. Tatu* și *I. Șistarovățan*. Drumul până la Ghioroc a trecut în cântece și glume. Pe la gările din Mândruloc, Cicir și Sobotel prezența dlui Goldiș a atras mulți alegători și strigătele de »să trăiască Vasile Goldiș» ne fluturau până departe în urmă.

La Ghioroc piața albă de mulțimea de români, care venise să salute pe d. Goldiș. Aici ne-am dat jos ca să facem pedestri drumul până la Cuvin. Înflăcăratul naționalist, părintele *Romul Văfianu* îl primește pe d. Goldiș cu o caldă cuvântare. Corul ghiorocanilor cântă, dirijat de bravul învățător din localitate, *Mihuța*, un cântec vitejesc. Se ivesc și vestii minșeni, supt conducerea dlui *Fridrich*. Alalul se pornește în caderța unui marș românesc, cântat de corurile din Ghioroc și Minș. Peste o mie de români însoțesc pe d. Goldiș la Cuvin. Târgul răsună de cântece și urale și străinii ne privesc ciudoși din ferestre și de pe trotuare. O bucurie mare ne covârșește cu căldura inimile. În aier e sărbătoare și în Jemuri ce-ți dau înflorarea unui mare și necbișnuit eveniment.

În Cuvin.

În preajma Cuvinului, pe drumul de țară, o mare de oameni se ivește în dreptul nostru. E satul întreg, îmbrăcat de sărbătoare, eșit să ne întâmpine supt conducerea preoților *T. Moțiu* și *C. Putici* și a învățătorului *D. Iliș*. Se aud accentele marșului »Pe-al nostru steag». Corul cuvinaților înaintează în pași eroici, supt conducerea bravului învățător *Iliș*. Trei coruri cântă acum de-odată și glasul lor străbate biruitor prin clocotul uralelor entusiaste ce l-se aduc dlui Goldiș.

Ne descoperim cu toții. Părintele *Constantin Putici* se oprește în fața noastră cu fața radiind de solemnitatea clipei. D-sa rostește cu multă vervă o cuvântare înflăcărată, care ne pătrunde pe toți. D. Goldiș răspunde și glasul d-sale deslănțuiește viforoasa însuflețire, ce a fost reținută câteva clipe.

D.șoara *Sofia Putici*, fetița părintelui *Putici*, predă dlui Goldiș un frumos buchet de tran-

sfiri. D. Goldiș o sărută pe amândouă și numai valuri albe de români. Intrăm unde liturghia e celebrată cu deosebită tate. Cele trei coruri se iau la întrecere alternativ răspunsurile, și dovedindu-se înălțimea unor coruri conduse cu multă nicie și pricepere.

În cursul liturghiei sosește dl. profesor *copiu Givulescu*, însoțit de părintele *Soroc* din Odvoș și de d. *Dr. Vasile Avram* din Radna. D-lor ne prevestesc un străduț la Radna. Satele până la Șoimoș sânt mântate de neastâmpărul de-a primi pe Goldiș.

Adunarea se ține înaintea bisericii, înălțat în acest scop o tribună. La tribună Goldiș izbucnește o furtună de ovăși, câteva minute. Apare pe tribună figura de patriarh, a inimosului preot *Moțiu*. El chide adunarea, rostind o cuvântare însoțită de *Fetița Anghelina Petrișor* iese în fața dlui Goldiș și recitează poezia »Limba mea», în care îi dă un buchet de flori. Poezia aceasta e cent cald, smuls odinioară din sufletul lui Stejărel, suflet care azi e vestejit de marea căt al trădării de neam. Va mai fi oare să se cutremure azi la tresărirea frumoșilor tiri ce-i va evoca glasul fetei Anghelina? Dl. Goldiș a mai primit un buchet de flori dela băiețușul *Livius Iliș*, care a recitat drăguț poezia lui *Sion* »Limba românească

Pe urmă d. Goldiș, și-a rostit vorbirea de gram, vreme de aproape un ceas, răpind cullătorii d-sale și luminându-le marea vi-tate ce comportă pentru lupta noastră mandatului dela Radna. A povestit amănunțioase din istoricul acestui cerc, care a înnoară cercul lui *Alexandru Modoni*. Cuvântarea a făcut pe d. Goldiș să și curățească bîrea mai curând de cum dorise. A slăvit tîndul pe alegătorii săi însoțescă la Cuvin unde își va desfășura pe larg programul pe față într'un mod frumos și în impresiunea că el deși cerul vărsa găria, stăruiau în fața bisericii și nu s'au depărtat de asistența dlui Goldiș. D-sa a făcut pe uratele pe la frunțașii din comună, fiind primit cu iubire.

Societatea noastră și-a dat întâlnire ospitalieră a părintelui *Moțiu*, unde ni s'a un prânz copios. S'au rostit mai multe urale cu osebire cald, al dlui *Ion Moldovan* stăpânul casei. Venerabilul preot a bleictul unei însuflețite sărbătoriri. În cursul zului au mai sosit să sporească societatea Goldiș, dlul *Gheorghe Purcariu* cu d-sa tele *Cure* din Covăsinț și d. *Lazarescu* împreună cu noi au luat masa și o seară țărani frunțași din localitate, între ei înșii mîn, *Stoi Sărb*, primarul comunei.

Cuvinenii s'au dovedit și de data asta bravi și români cinstiți, toți până la moarte.

După masă dl. Goldiș s'a întretinut cu alegătorii d-sale, cari îl încunjurau cu goste adâncă, nefățărîtă.

În vremea aceasta ulița în fața casei telui *Moțiu*, gema de mulțimea de oameni venise să fie în apropierea dlui Goldiș și petrecă, o parte, la adunarea din Radna cu toți în uliță. Dl. *Savu Șevici*, lăudat ca să le zică flăcăilor și fetelor de joc. S'cins un joc aprins în drum și însuflețirea mereu intențită și de cântecele cercului.

Satul întreg hula de veselie, de chibuletece. În mijlocul acestei generale veselii doi redactori ai ziarului nostru dd. *Sever* și *Iosif Schiopu*, fiind întâmpinați cu căldură de Dumnilor ne-au adus vestea îmbucurătoare în Ghioroc dl. Goldiș este așteptat de societate de dame și domni din Arad, venit să-l însoțească la Radna.

În curând sosiră și cele două vagonetiale, închiriate de d. Goldiș pentru societate. Ele s'au dovedit insuficiente pentru a

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENC
Welsmayr Ferenc
Timișoara, centru, strada H.

lume și mulți dintre bravii cuvinani priviau cu ochii umezi cum ne depărtam fără să poată să ne urmărească și ei cu noi. Palma de loc până în piața Ghiorocului a trecut ca în zbor, în cântece și chiole. Părea că lumea întreagă ne ține isonul.

Spre Radna.

În piața Ghiorocului eram așteptați de o mare societate din Arad, în frunte cu d. Dr. Nicolae Orendi.

Erau aici doamnele Letiția Oncu, Marilina Bocu, Aurelia Dr. Petran, Veturia Petran, Aurelia Călniceanu, Flora Bonts, Aurelia Păcurar, apoi domniile Herbay, Iancu Ștefănuț, Aureliu Călniceanu, Dr. Cupu ș. a.

Fetele din Ghioroc au bătut pe d. Goldiș cu florile și au aruncat flori și pe geamurile motorului, care a plecat iarăși în cântece și chiole vechi. În vagoane eram atât de înghesuți încât nu puteam să ne mișcăm. Cu mare greutate li s'a putut face damele loc să șadă.

Alară, în înălțul cerului, se îngâmădeau norii și se vădărnici marea adunare din Radna. Pe munte trecea motorul lumea se oprila uimită în de-atâta svon de cântec cât ducea cu el.

«Flora lui Vasile Goldiș», un cântec electoral, cântat de d. Sever *Secula* și răspândit în zeci de exemplare în cercul Radnei, era cântată de fetele de glasuri, cu învâluiri vijelioase. Părea că se aburam, purtați ca în vis, spre o mare izbândă. Și în realitate drumul nostru a și fost un drum triumfal.

La Mimiș ne aștepta întreg satul și toți voiau să vină cu noi. D. Goldiș a comandat telefonic două vagoane dela Radna și până să sosesc acestea, s'a infiripat iarăși un joc aprins de sunetele ispititoare ce le scotea flăcăilor și fetelor din viora d-sale, d. Șevici. Au sosit în cântec și vagoanele și cât ai bate din palme ele au fost și luate de lume. Mulți au rămas și aici cu ochii umezi, pentru că n'au mai încăput să ne însoțească și ei.

Am mai făcut o stațiune în Pauliș, unde aștepta în frunte cu d. preot Popescu și d. Ion Mladin, întreg poporul. Pe urmă motorul s'a întins în zbor neoprit până la Radna.

Tagányi huiduit.

Dela geamuri, în goana motorului, alegătorii noștri zăriră pe drumul de țară, în birjă, pe candidatul guvernamental Tagányi. Vagoanele începură a fierbe de înjurături și fluierături la adresa lui.

«Obțug» Togonyi! — se auzea din sute de guri și call dela birja lui Tagányi frământau și volbură țărâna cât de cât să răstoarne birja. Motorul trecu înainte dând un prelung șuer de bucurie.

«Trăiască Vasile Goldiș!» — era strigătul ce se repercuta mereu, tot mai vijelios, mai biritor. N'a mai fost nume strigat și slăvit cu atâta sinceritate ca acesta. Insufletirea pentru d. Goldiș a săpat o alvie adâncă în suflete și bravii români din cercul Radnei se luptă pentru izbândă lui, din convingere neștrămutată.

La Radna.

Motorul s'a oprit în o mare de lume românească, în fața bisericii gr. orientale din Radna. Asupra vagoanelor fetele din Radna descarcă o ploie de flori. Ivindu-se d. Goldiș florile sboară toate spre el, aproape acoperindu-l. D. Goldiș se oprește în mijlocul «valorilor tulburate» de popor, cari evocau în închipirea noastră glorioase vremuri de odinioară, marea adunare de pe «Câmpul libertății» dela Blaj. Ii iese în cale delegațiunea rădneanilor, condusă de d. Dumitru Roman, care osteste plin de vervă și emoționat un înflăcărat cuvânt de bun sosit. Răspunde d. Goldiș adânc impresionat de grandioasa primire ce i se face, aici în centrul administrativ al cercului.

O plăcută surpriză urmează apoi pentru toți: Candidatul naționalist german al cercului Lipova, zărisul Victor Orendi Homenau, se desface din mulțime și salută, în nemțește pe d. Goldiș, ca pe cel ce poartă același steag, cu aceleași aspirații ca și germanii naționaliști. Speră că germanii din cercul Radnei vor vota cu d. Goldiș. Cuvintele lui sânt acoperite de «să trăiască șvabi naționaliști!». D. Goldiș, li răspunde, tot în nemțește, arătând îndentitatea aspirațiilor noastre naționale. Glasul de alamă al d-lui Goldiș răsună

cu acelaș accent de vigoare minunată în nemțește ca și românește.

Adunarea, la care au asistat peste 5000 de oameni, a avut loc în curtea bisericii, unde s'a clădit o spațioasă tribună pentru oratori.

A prezidat și deschis adunarea, părintele protopop Procopiu Givulescu. Proportțiile acestei grandioase adunări sânt îndejuns măsura vredniciei d-sale. Stăpân pe o românească bogată și impecabilă, d sa a rostit o vorbire din cele mai frumoase din câte se pot auzi de pe tribunele adunării noastre publice.

A urmat apoi dl Goldiș. D-sa trebuie să stea minute întregi până să contenească ovațiile vijelioase ce i-se fac. O clipă de tăcere solemnă învâluie adunarea și glasul dlui Goldiș se înalță curat ca o chemare profetică, revărsând par'că de undeva de sus limbi de foc cari se pierd în suflul mulțimei, înfiorându-o cu puterea și vraja adevărului ce vestesc. A vorbit vreme de-un ceas, talmăcind pe înțelesul tuturor importanța nemăsurată a alegerilor ce ne așteaptă.

După d-sa vorbește cu multă vervă, nemțește dl Orendi. Arată punctele de atingere între programul nostru și programul d-sale. În viitor nemții vor lupta umăr la umăr cu românii, sprijinindu-se reciproc împotriva aceluiaș potrivnic. De încheiere face apoteoza iubirii de neam. Este cu căldură aplaudat. A mai vorbit la sfârșit iarăși dl Givulescu, invitând mulțimea să l însoțească pe dl. Goldiș la Șoimoș.

Am observat la adunare un mare număr de intelectuali din Radna, Lipova și împrejurime. Erau acolo d nele Anuța Givulescu, Victoria Avramescu, d-na Dr. A. Brădean, Adriana Putici, d-soarele Sabina Belu, Olimpia Putici ș. a.; apoi dd. Dr. A. Brădean, Dr. A. Marta, Dr. A. Halic, Dr. C. Missits, Dr. E. Beleş, A. Savici, Iuliu Tătar, Iuliu Putici, Ioan Lucaci, Carol Popovici, Ștefan Draja, Nicolae Brădean, și mulți alții, al căror nume mi-a scăpat în învâlmășala mare a adunării.

La Șoimoș.

Din Radna a plecat aproape tot poporul adunat la Șoimoș. Un cortej impozant de vre-o 2000 oameni, în frunte cu candidatul Vasile Goldiș, pleacă pe jos spre această comună bogată. Începuse să ploaie, dar nimeni n'a voit să rămână în Radna.

În Șoimoș s'a zărit cel dintâi steag al lui Tagányi pe casă românească! Fălăla pe casa cărcimaruului Ion Bocicu, vândut lui Tagányi. Poporul, văzând semnul acesta al trădării, a izbucnit în vijelioase huiduieli contra lui Tagányi și a vânzătorilor de neam. Între aclamări necontentite, d. Goldiș și cortejul său sosesc în mijlocul comunei, unde sânt întâmpinați de părințele Iosif Vuculescu, care îi salută în numele alegătorilor din Șoimoș.

Adunarea a avut loc într'o vale, fiindcă poporul nu încăpuse în curtea bisericii. Aici, poporul s'a înșiruit în vale, iar candidatul a vorbit de pe pod. Adunarea a fost deschisă de cătră părintele Iosif Vuculescu, dupăcare a luat cuvântul de V. Goldiș, primit cu urale nesfârșite.

Abia și-a început d. Goldiș discursul, când cărcimaruul Bocicu și frate-său primarul, cumpărași fără indoială de Tagányi să provoace turburări, încearcă să întreprună pe d. Goldiș, protestând. Incidentul acesta provoacă neliniște în rândurile noastre. Toți se îmbulzesc spre pod; fruntașii încearcă să liniștească spiritele, d. Goldiș îndeamnă mulțimea să rămână liniștită. Cărcimaruul și frate-său vociferează înainte. Cei din jurul dlui Goldiș se strâng în jurul lor, când sosesc pe pod, în pas alergător, 5 jandarmi cu baioneta gata de atac și înaintează amenințător spre mulțime.

Urzitorii gălcevi se furizează după jandarmi, a căror atitudine e tot mai amenințătoare. Dnii Dr. Sever Ispravnic și Dr. Alexandru Marta se apropie de jandarmi, în vreme ce d. Goldiș liniștește poporul revoltat de purtarea mișelească a celor doi poporeni vânduți dușmanului.

Mulțumită stăruințelor fruntașilor, poporul se liniștește, jandarmii pun arma la umăr și d. Goldiș își continuă discursul între urale și mai entuziaste.

Drumul dela Șoimoș înapoi la Radna e un drum triumfal. Alegătorii o duc într'un cântec. În frunte merge și acum d. Goldiș. Cortejul parcurge toată Radna și se oprește apoi la casa părintelui-protopop Procopie Givulescu, unde d. candidat se despărțește de popor, care îl ridică

pe umere și așa-l duce în trîmf până la poarta casei.

Oaspeții din afară au fost găzduiți, până la plecarea trenului, la casele ospitaliere ale dlor P. Givulescu și Dr. Vasile Avramescu.

Scrisori din Paris.

Cu prilejul Cometel. — Caruso la Paris. — Grădinarul filosof. — Parisul și regele Eduard VII. — Un cortegiu de suverani. — Fumusețea trecutului.

Și tot nu ne prăpădîrăm!

O lumină trandafirie, risipită pe norii suptiri dela răsărit, lumina zorilor poetice, au văzut parisienii în «noaptea fatală». Adunați pe cheurile Senei, grămădiți la ferestrele mansardelor, urcați în turnul Eiffel, ei au așteptat toată noaptea. Nici foc, nici fum, nici pucioasă: lumina zorilor cu degete de roză, — și atîta tot. Și când mă gândesc să o văd numai cu prietenii, în fiecare zi aurora aceasta tainică, mulțumesc cometei că m'a făcut să văd odată Parisul plin de oameni, la ceasurile patru dimineața!

Celebrul tenor Caruso e la Paris, cu toată trupa de operă a Mitropolitan-teatrului din New-York. El e primit cu mare alai și la Paris, ca pretutindeni. Caruso va da o serie de reprezentanți la teatrul Chatélet, de aici.

Am făcut erl cunoștința unui bătrân înțelept. Înțelept e moșneagul dar fără ostentațiune; el își păstrează înțelepciunea pentru dânsul și nu o risipește ori cui, la fiecare prilej, în cuvinte măestre și fraze bine întoarse. Nici nu își dă părerea în orice chestiune, cu aerul grav și concentrat. Înțeleptul meu e un fost grădinar și trăește cu o nepoțică a lui într'o casuță curată și armonioasă la Passy, aproape de marginea Senei. O grădiniță încântătoare îi ocolește locuința. Bătrânul e inconjurat din toate părțile de liliaci și trandafiri; și cum liliacii înfloresc acum și rozele de asemenea, în grădinița lui plutesc miresme îmbătătoare.

În fiecare dimineață filozoful meu lese din casă odată cu răsăritul soarelui și își udă florile ce scântelază la raze. Apoi se urcă pe un deluleț, ce se înalță în mijlocul grădinei, și privește îndelung la primele vapoare ce scoboară pe Sena.

Trecând eri pe la Passy, însoțit de un vecin, ne-am oprit la căsuța fostului grădinar pe care tovarășul meu de drum îl cunoștea bine. Ochiul moșneagului sclipeau de bucurie văzând că-i sosesc oaspeții, și firele albe ale barbei lui străluceau parcă și ele de bucurie. Apoi, așezați în jurul unei măsuțe din grădiniță, supt un castan stufos și în fața paharelor de grenadină am stat de vorbă, dela trei după amiază, până ce razele roșcate ale soarelui ce apunea, s'au amestecat ca niște șiroaie de sânge în apele turbure ale Senei.

Am văzut și auzit mulți înțelepți în viața mea, nici unul însă nu mi-a părut demn de respect ca bătrânul grădinar. Înțelepciunea lui nu e culeasă de prin cărți ci din foile răzlețe ale volumului Vieței. După o existență aventuroasă, târîrită în mai toate continentele, bătrânul Frederic a ajuns să-și dea samă că oricum ar trăi omul, sfârșitul lui e acelaș. De aceea s-a retras la Passy pe care-l consideră ca pe un univers cu toată strimtoarea micului orașel. «Am văzut multe țări și multe rase de oameni, îmi spunea bătrânul; mai întâi m'am minunat și-mi păreau toate lucruri noi. Apoi, mi-am dat seama că pământul și oamenii sânt peste tot aproape la fel. Sânt sigur că cine cunoaște pământul, cunoaște întreg universul; de ce n'ar fi toate planetele ce roesc în jurul soarelui compuse din aceeași substanță ca pământul nostru, dar în alte faze? Omul poartă universul în suflul său și tot pământul în creierul lui.

Iată de ce nu mă mai sinchisesc de nimic alt, de cât de căsuța asta, de petecul acesta de grădiniță, și orașelul Passy, reprezentă în ochii mei toate țările și toate rasele omenești».

Și în mijlocul parfumului de liliac alb pe care un vânt ușor îl desprindea de pe ramuri, înțeleptul, cu un braț rezimat de umărul nepoțicelului, adăogă: — «Și iată de ce de cinci ani de zile nu m'am mișcat de aici, nici până la Paris, unde te duce vaporul cu zece bani în cinci spre zece minute».

În strada Rivoli, supț arcade, multe magazine sânt închise pe ziua de azi; altele poartă steagul de doliu. Și asta fiindcă astăzi are loc la Londra înmormântarea unui mare rege, prieten al păcii, mai bun prieten al Franței.

Ce desfășurare de pompă strălucitoare, ce corțej de suverani au londonezii prilejul să contempleze!

Cea mai vastă celată din lume, păstrează azi în sânul ei cea mai numeroasă populațiune ce s'a adunat vre-odată în acelaș loc. Din toate părțile lumii, vin oamenii să asiste la pitorescul spectacol al funerariilor unui rege înțelept.

Și în mijlocul vieții moderne, se desfășoară în tradiționala Englițera, cel mai pompos corțejiu co-medial.

Trămbețele răsună, tobele bat, armurile strălucesc la soare ca într'o dramă de Shakespeare. Trecutul se amestecă cu prezentul — viitorul singur rămâne tainic. Cu toate astea viitorul e reprezentat la funerațiile defunctului Eduard: el clocește sub frunțile calme și impasibile ale sumedeniei de suverani, veniți să i aducă cel din urmă omagiu. Viitorul e învălmășit în pepturile reprezentanților alător popoare, pentru moment oaspeții Londrei.

Dar ceice alcătulesc viitorul sânt cei din urmă cari știu ce fac. Nici unul din câți au imprimat numele lor veacurilor viitoare nu și-au dat seama de puterea lor. Rici Rousseau, nici Voltaire n'au putut afla vre-odată rezultatul puternicilor lor voci. Ei au vorbit și au adormit de somnul de vecl: revoluția cea mare a fost opera lor. În seara bătăliei dela Austerlitz Napoleon nu prevedea captivitatea din Sfânta Elena.

Cine poate pătrunde taina zilei de mâne?... Cine poate pricepe ce va fi Europa în douăzeci de ani? Câți din suveranii ce-și dau azi prieteneste mâna în jurul catafalcului lui Eduard VII, își vor trimite poate în curând armatele să se ciocnească într'o ură sângeroasă?...

Fiindcă vorbim de viitor, ne înturnăm fără de voe gândul la trecut. Trecutul e poezia depărtărei, adevăratul ideal al omeniei, ideal palpabil fiindcă a existat ideal frumos fiindcă e inconjurat de farmecul timpurilor scurse, ideal curat, fiindcă trecutul ni-se înfățișează acum, despuiat de amănunte banale și triviale, și scântee numai de tot ce e frumos.

Trecutul, da, e poezia și de aceia e bine să nu-l scobim până în fund. Să-i păstrăm suprafața lămpede și strălucitoare, să nu-i zgăriăm lustrul ademenitor. Nu-i pot suferi pe acei istorieni, cari supț pretext că caută adevărul, ne pune supț ochi un trecut murdar și banal, lipsit de orice încântare...

De aceia aflu cu neplăcere străduințele unor savanți germani în scopul de a ne convinge că cele din urmă și poetice cuvinte ale marelui Goethe n'au fost *Mehr Licht!*

Dupăcum eram obișnuiți să știm, ci *Inchideți geamurile.*

Ce nevoe au savanții aceștia să despoaie pe un geniu de una din razele ce-i formează aureola? Ce câștigă ei, banalizând o situație și niște cuvinte atât de sublime, cele din urmă ale unei vieți sublime?

De sigur, ei nu câștigă nimic și oamenii pierd enorm. Oamenii pierd un farmec sufletesc mai mult, o fășie de dulce poezie ce ne înfrumusețează viața de toate zilele atât de sarbădă și chinută.

Tristan.

Campania electorală.

Dela delegațiunea comitetului central electoral.

Deoarece zilnic primim vești din acele cercuri electorale unde minoritățile românești nu au pus candidatură națională, cari denotă o desăvârșită desorientare față de ținuta alegătorilor români, delegațiunea electorală în conformitate cu manifestul electoral al comitetului central, atrage atențiunea tuturor conducătorilor din comitate și din cercurile electorale la următoarele directive:

Fiindcă guvernul în toate nuanțele sale se poate considera ca dușman declarat al adevăratului vot universal, egal și secret, membrii partidului național român nu pot fi și nu li-se permite supț

nici un cuvânt, pretext ori motiv, a vota cu candidații guvernului.

De aceea alegătorii români din cercurile, unde sânt în minoritate, sânt invitați în conglăsuire cu hotărârile conferinței electorale din Sibiu, a vota cu aceia dintre candidații opoziționali, cari se declară de aderenți ai votului universal, egal și secret. Dintre partidele opoziționale au preferință social-democrații, apoi fracțiunea Justh.

Aducându-l se delegațiunei la cunoștință și cazuri concrete, se invită alegătorii aderenți ai partidului nostru din Aleșd și Bégaszentgyörgy să sprijinească pe candidații fracțiunii Justh, iar alegătorii din cercul Reghinul-săsesc, încât nu s'ar afla candidat opozițional, cu programul votului universal nefalsificat, să observe ținută pasivă. Abateri dela acest ordin al delegațiunei electorale vor fi considerate ca infracțiuni de disciplină de partid.

Lupta la Ceica.

Din Ceica ni-se scrie:

Turneul dlui Dr. Ioan Suci u începe bine. Pretutindeni e primit cu însuflețire mare. La Ceheiu, Rontău, Hăie u, Hodișel, unde a fost Joi, a fost întâmpinat de călăreți. Vineri și Sâmbătă a vizitat comunele Tășad, Decănești, Calea-mare, Gruu, Lazuri, Forosăg, Hodoș, Lupoai e și Holod, primit pretutindeni cu însuflețire. Candidatul guvernamental e întâmpinat de alegători cu strigăte de »Jos popa vântut!«

Astăzi ni-se telegrafiază:

Mangra și partidul lui, văzând însuflețirea cu care e primit candidatul naționalist, au recurs la apucătura mincinoasă de-a vesti alegătorilor români că și d. Dr. Ioan Suci u a renunțat la candidatură.

D. Suci u își continuă turneul și e primit de popor cu bucurie mare. Avem nădejdi mari de izbândă. Lupta e însă grea fiindcă lipsesc conducătorii.

Cătră alegătorii din Recaș, Făget, Năsăud și Vișeu.

Delegațiunea comitetului central electoral publică următoarele apeluri:

Se avizează alegătorii credincioși partidului național român din cercurile electorale Temeș-Recaș și Făget, cumcă comitetul central electoral având în vedere, că în aceste cercuri candidați cu programul național nu sânt, iar dintre candidații străini nici unul nu dă garanții îndestulitoare că va lupta pentru învingerea votului universal, egal, secret și după comune, — a hotărât în conglăsuire cu comitetele electorale cercuale, pasivitate pentru aceste două cercuri. Se invită deci aderenții partidului național, să observe cea mai strictă pasivitate și de asta dată să se abțină dela votare.

Se declară pasivitate și pentru cercul electoral al Vișeuului de-sus, în care cerc până acum nu s'a putut face organizația națională.

Alegătorii aparținători partidului național din cercul electoral Năsăud se avizează, că distinsul fruntași luptător național Dr. Victor Onișor, la insistența și ordinul comitetului electoral central, a primit candidatura în cercul electoral Năsăud.

Sânt invitați toți alegătorii cu conștiință națională și vrednici urmași ai eroilor din granița Bistriță-Năsăud, să sprijinească cu tot devotamentul pe acest distins bărbat, care cu abnegațiune și onoare a mai purtat luptă frumoasă în cercul Năsăud.

Acei domni, cari n'au voit să se supună ordinelor primite dela comitetul central, sânt avertizați a nu se opune curentului

obștesc, pentrucă vor fi trași la pondere. Relele ce vor eși din lor, vor cădea pe capetele aceluia înțeleg glasul vremurilor și pun împlinirea celor mai sfinte datorințe.

Turneul dlui Dr. Ștefan C.

Duminecă, dl Dr. Ștefan C. Pop, candidat al Șiriei, a fost în comunele Măgherat, Agriș, Musca, și Galsa, tutindeni o însuflețire minunată. Calea caie cu adevărat triumfală. Toți locuitorii amintite i-au ieșit într u întâmpinare cu mare. Atât dl candidat cât și dl primit numeroase buchete de flori și primii în cântecele corurilor deștăranii dlui Pop e mai presus de îndoială.

Dl Pop își va continua turneul Joi. La orele 10 a. m. va vorbi în Târnavă sânt invitați și alegătorii din Curtacheș 12 în Dud; la orele 2 d. a. în Drauf, 4 în Araneag.

Candidatura din Pecica.

Ni-se cere publicarea următoarelor: Domnule redactor! La afirmările dumitale dlui Dr. H. Ghebeles, vin scurt a mănuși. Nu-i drept că am intrat în partidul nostru, nu-i drept, că am părăsit steagul nostru și că din contră pentru neamul nostru va cu toată însuflețirea până la moarte. Este însă, că contra lui Dr. Momák Döme din toată puterea mea, deși Dr. Ghebeles a hiștii săi l-a candidat, deși dânsul chiar venind dela vorbirea de program — ce Dr. mák Döme au ținut o în Pecica-rom. — în unguirilor i-au petrecut; căci nu pot suporta un renegat să fie sprijinit de votul românesc.

Eu am renunțat la candidatură, — care mine a fost foarte onorifică — numai de că nu vreau să-i dau ocaziune dlui Dr. Ghebeles, să desbina poporul din Pecica-română, la 23 Mai 1910. Dr. An. vac, avocat.

Lucaci u la Borosineu.

Eri, Duminecă, părintele Dr. Vasile Lucaci u sosit la Borosineu, unde a fost primit cu însuflețire ne mai pomenită.

Din Arad au mers la Borosineu domnii Iustin Marșieu, Dr. Cornel Iancu și Dr. Veliciu. La adunare a luat parte și dl Goga, candidatul cercului Chișineu.

Adunarea dela Borosineu a reușit cum poate mai bine. Discursul dlui Lucaci u și loralții oratori au fost primite cu ură noase. După amiază a avut loc o adunare Cermei, care de-asemena a reușit bine.

Azi și mâne dl Lucaci u își va continua turneul în celealalte comune ale cercului.

Din Dobruța.

Ni-se scrie:

Candidatul partidului nostru național, dl asesor din Sibiu, Nicolae Ivan, se va afla în cerc din 18 Mai și convine zilnic cu alegătorii făcându-și turneul prin comune. E primit pretutindeni cu simpatii. D. asesor își stăruiește neul în 26 l. c. Reușita d-lui e sigură și se fac terorizări aspre din partea jandarmărilor. Iliia beau domul și corțejii șampanie în loc de apă.

Un singur preot este, care se arată față de candidatul național. Numele îl este doiu, e om bogat și fără copii.

Părinte, părinte, trageți sama ce faci, să căiești în urmă!

Lupta la Ocna.

Din Sibiu ni-se scrie:

Sâmbătă și-a ținut în Ocna-Sibiu birea de program înaintea unei mulțimi de alegători d. Dr. Aurel Cosma, candidatul partidului național-român. D. Cosma a fost primit în cerc însoțit de d. Dr. Iuliu și numeroși fruntași din Sibiu.

Discursul candidatului a fost primit cu lauze insuflite. Reușita e sigură. Dui maniu, care a luat și el cuvântul, i-s'au cut ovații furtunoase.

Protopop dezertor.

Din Oravița ni se scrie: Candidatul nostru Dr. Ioan Nedelcu își acum turneul și e primit pretutindenea aclamări și strigăte de bucurie. Candidatului stăpânirii nu-i prea conne această împrejurare și se agață de unză și iarbă — pentru a-și mântui man-

Zilele trecute a chemat notarii și frun- și burdiști ai comunelor din cerc și le-a părțit bani, prin controlorul dela percep- ne din Oravița, ca să arăte că banii a- șia i se dau din visteria statului.

Dar nu e destul atâta. Sărmanul Șe- scu, — fiindcă Dr. Nedelcu e avocat, compus niște versuri rele — în care a silit pe avocați.

Avocații de aici fără deosebire de na- și religione — au ținut o adunare în care au hotărît să facă proces tipo- pofei Weisz pentru publicarea acestor ver- — dacă nu va denunța pe autor. Ji- nul Weisz, văzându-se în belea, a răs- reprezentantului avocaților — că surile aceste scandaloase i le-a trimis și jidovitul Șeghescu.

Ba ce e mai mult, — Șeghescu s'a dus Lugoj — se zice că cu învoirea, res- ctive la îndrumarea episcopului Vasile oszu a plecat protopopul gr.-cat. din Lu- Gheorghe Popovici la Oravița — ntru a face presiune asupra clerului gr.- colic — să voteze cu colegul lor jidovit, cu Șeghescu.

Adresăm dlui episcop întrebarea dacă e cunostință că protopul Gheorghe Po- vici amenință preoșimea greco-catolică cu tragerea congruei, dacă nu votează cu Șe- gescu?

Volnicia dela Diciosănmărtin.

Se scrie: În 22 Mai, Duminecă, la orele 2 p. m. a fost unată vorbirea de program a candidatului de putat național român din cercul Diciosănmăr- ului în comuna Ernūt. Protopretorul Ernūtului tăt ordin cu o zi mai înainte, că numai ale- orilor le este permisă intrarea în comună, iar că vin și nealegători aceia au să fie scoși cu ndarmii. Prin dispoziția aceasta volnică, care a t aprobată și din partea comitetului suprem, era vorbirei de program s'a zădărnicit și un pt cardinal al nostru, dreptul de liberă intru- pe timpul alegerilor a fost călcat în pi- are.

Peste 10 mii de români și-au anunțat venirea la nūt. Toate satele aparținătoare cercului preto- Ernūt, precum și poporul de prin satele din mitatului învecinat Turda-Arieș, și-a anunțat so- era la marea adunare românească. Era să avem sârbătoare înălțătoare în acest ținut, despre re după experiențele făcute numai pe nedrep- să zice, că ar fi o regiune moartă româ- ească.

Srălucitele succese ale adunărilor dela Ceta- de Baltă și Sâncel au scos pe șovinștii de i din sârile. Văzând cel dela putere marele rezultat al acțiunii ectorale românești de aici, au trebuit să pună

bețe în roată. Se spune că candidatul partidul național al muncii a fost primit la Ernūt în batjo- cură de țigani și birși. Se spune că prim-pre- torul ar fi fost în stare să se folosească de arme brachiale numai să nu succedă adunarea româ- nească. Toate explică venirea alor 10 mii de ro- mâni, care era pericol dezastruos pentru exis- tența acestui stat! Cum să vină 10 mii de ro- mâni la Ernūt pentru candidatul român, pe când pentru Sándor János, marele patriot probat, n'au venit nici 50 de birși și țiganii! Aceasta nu s'ar fi putut suporta.

Alegătorii români din comunele Iernūt, Sălcud, Deag, Chinciuș, Bord, Sculla-română, Cucurdea- română, Bobohalma, C'pău și Ogra au, după în- tâmplarea aceasta, îndoită datorie ca să fie so- lidari și să se prezinte toți ca unul în ziua ale- gerii în Diciosănmărtin, pentru a dovedi lumii că nu se lasă terorizați și că chiar și fără de adu- narea din Iernūt, alegătorii români sânt cu can- didatul național-român.

Dacă a fost vre-unul îndolelnic dintre ei, după actul volnicos al pretorelui Vitá'yos, trebuie să înțeleagă acum cu ce este dator neamului batjo- corit. Să fie siguri toți alegătorii și nealegătorii, că ora dreptății se apropie.

De altcum mâne se va ținea congregația ordi- nară a comitatului Târnavel-mici, la care chiar candidatul de deputat român d. Dr. Romul Bolla va desfășura o interpelare în chestia mai multor abuzuri, dovedind că lupta partidului național român din acest comitat este pusă afară de legi.

Cor.

Din cercul Bocșei.

Ni-se scrie:

Toate comunele române aparținătoare acestui cerc electoral cu deosebită bucurie iau angaja- mentul a fi solidari și a duce la izbândă steagul național, — afară de comuna Binș.

În comuna aceasta, toți locuitorii, cu excepțiu- nea alor 5—6 familii, se ocupă cu industria olă- ritului, ducând o viață mai ușoară și mai ținută. Pe lângă aceia cutreeră întreg Bănatul cu marfa lor scumpă, dar totdeauna fără nici o trăinicie. Și cum românașii noștri de pretutindeni sânt așa de ospitalieri pe acești olari, îi primesc ca pe niște frați de un neam și de un sânge, le cumpără negoșul, apoi oferindu-le așternut cald lor și adă- post trăgătorilor ce le poartă marfa, — la alege- rea de deputat de acum un număr însemnat de alegători din această comună s'au hotărît a se înrola supt altă flamură.

Români, țineți minte!

Un alegător.

Lupta în cercul Belușului.

Insuflețirea pentru părintele Dr. Vasile Lucaci atinge azi aceleași culmi ca în 1906. Români din acest cerc au grea răspundere pentru soarta cer- cului, ei trebuie să facă orice jertfă pentru iz- bândă.

Sâmbătă, în 12 Mai, d. Lucaci a plecat dimi- neața din Beluș, însoțit de dd. Dr. Ion Ciordaș, Dr. Constantin Popovici, Eugen Nyéki și Dr. Gheorghe Crișan, la Șinchiș, unde adunarea a avut loc la ceasurile 9. Aici i-s'a făcut o primire însuflețită care a fost însă tulburată de un inci- dent detestabil, provocat de volnicul subrefect Dezider Tempelean. Acest slujbaș artăgos și vol- nic e fecior de popă românesc. Azi el se infurie când fruntașii poporului românesc cutează să-i arate acestui popor mizeria de care este bântuit. Așa s'a încumetat să-i ia cuvântul și dlul Clor- daș, pe motiv că ar fi făcut agitație de clasă- Purtarea lui nesăbuită a întărit însă și mai mult pe alegătorii în credința lor pentru steagul no- stru. A dat chiar ordin jandarmilor să l aresteze

pe d. Ciordaș, ceea-ce s'a și întâmplat, spre viaa revoltă a alegătorilor. D. Ciordaș a fost însă pus numai-decât în libertate.

Din acest loc stăpânit de cea mai neagră te- roare, părintele Lucaci s'a dus la Bălăleni, cu un cortaj întreg de trăsuri. Bălălenii e comuna cea mai însuflețită din cerc. Aici nu se pome- nesc dezertori. Până și oamenii primăriei vor vota cu candidatul național. Insuflețirea adunării a fost la culme.

La Lazuri, dl Lucaci a fost primit cu acelaș însuflețire. Aici notar comunal e uscătura Po- povici, care a fost ales de români numai fiindcă nu-l cunoscără înainte. Insoțitorii dlui Lucaci l-au vestejit după cuvlință.

La Cusuiș, sânt toți naționaliști. Durere însă preotul localnic, Vasile Nicoruța s'a dat de partea guvernului și nu s'a arătat la adunare. Poporenii nu l vor urma pilda urâtă.

Adunarea a fost foarte numeroasă și însufe- țirea admirabilă, deși subrefectul s'a amestecat în mulțime cu scriitorășii lui, cu gândul să-i in- tărîte pe alegători și să i facă să strige »trăiască Rednik (contracandidatul)! N'a izbutit, căci ro- mâni îl aclamau cu atât mai multă înverșunare pe părintele Lucaci.

De-aici d-sa a plecat la Căcăceni, apoi la Ghi- ghișeni, fiind pretutindeni primit cu căldură. În Ghihișeni era o mare mulțime de alegători, cari nu isprăviseră încă »aldămașul« lui Rednik, deși îl începuseră din preluă. La vestea că pă- rintele Lucaci a sosit în sat, ei au părăsit îndată cărciuma și au venit cu toții la adunare, strigând cu însuflețire »trăiască Dr. Vasile Lucaci!«. Ei vor sta cu steagul național la alegeri, lăpădân- du-se de candidatul stăpânirii.

Părintele Lucaci, s'a înapoiat apoi, în societă- tea tovarășilor d sale la Beiuș, ca să fie Duml- necă față la marea adunare din Boroșineu, unde îl așteaptă o grea luptă contra baronului Soly- mosy.

Miniștri glăsulesc...

Contele Khuen-Héderváry s'a prezentat ieri alegătorilor săi din cercul IV al Budapestei și le-a vorbit despre păcatele coaliției, deficitul fi- nanciar, investițiile militare, proiectele viitoare ale guvernului etc. Numai despre votul universal n'a spus nici un cuvânt.

Ministrul de comerț Hieronymi a vorbit ieri înainte alegătorilor săi din Igló, făcând o cri- tică aspră a politicei urmate, la ministerul de co- merț, de Kossuth și Szerényi.

Mai interesant a fost discursul ministrului de finanțe Lukács, care de când e ministru ieri a vorbit pentru înțiașdată. A condamnat și el po- litica coaliționistă, precum a condamnat și tur- burările provocate de opoziție. Trecând la che- stia votului universal, declară că aprobă declara- țiile făcute despre votul universal de ministrul- președinte în camera deputaților. A încheiat ex- primând necesitatea înființării unui partid nou, în care să se concentreze toate puterile utile ale țării.

Campania electorală ungurească.

Fostul ministru de interne Kristóffy a vorbit ieri la Zolyom-Zipce, ocupându-se pe larg cu chestia votului universal și declarînd că introdu- cerea acestei reforme e unicul mijloc pentru rezol- virea crizei.

Contele Tisza a fost la Halas, pentru a sprî- jini candidatura guvernamentalui Hegedüs Kál- mán. A fost primit ca pretutindeni: cu ouă clo- cite și pietri.

Calere și manșete mai frumos cură- țeste fabrica de spălat cu aburi — UNIÓ — Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102. Telefon Nr. 395. — — — — — Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

La Szekszárd alegătorii aderenți ai partidului justhíst l-au împiedecat pe candidatul kossuthist Szabó Károly să vorbească. S'au născut turburări serioase. A trebuit să intervină miliția și jandarmăria.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 23 Mai n. 1910.

— Cometa lui Halley s'a văzut la apus cu ochii liberi prima dată Sâmbătă (21 Mai), în constelația gemenilor. Privitorii pot urmări în fiecare seară mișcarea ei printre stelele fixe, atât se mișcă de repede. Coada se vede foarte puțină din cauza luminei lunii. De Marți încolo însă luna va răsări seara tot mai târziu, așa că nu ne va mai perturba frumosul fenomen. În acele seri coada poate să albă încă o lungime de vr'o 20-30 grade, deci va prezenta un spectacol încă destul de impozant. Cometa de prezent (incepând din 19 Mai) se depărtează mereu de pământ, astfel că ea trebuie să apară tot mai mică pe zi ce merge, până ce va dispărea total.

La notița din urmă despre cometă observ, că faptul, că nu s'a văzut nimic în dimineața zilei de 19 Mai, încă nu dovedește nimic. Teoria care explică coada cometei ca un reflex al razelor solare, e lipsită de orice bază științifică. Cauzele, că n'am observat nimic pot fi mai multe. Așa e posibil ca coada să fi trecut pe deasupra pământului.

De fapt în zilele dinainte de 19 Mai am observat coada ceva de asupra căii cometei. Altă împrejurare e rărirea extremă a părții ce eventual a ajuns până la pământ. Mai departe trecerea s'a întâmplat dimineața, iar eventualul fenomen de lumină nu putea fi decât de tot slab față de lumina zilei. Trebuie să mai așteptăm încă știri de unde observarea eventualelor fenomene a fost mai favorabilă (unde a fost noaptea completă). Nu e adevărat că înainte cu 75 ani, întâlnirea cu cometa ar fi avut loc între asemenea împrejurări ca și azi. În 1835 trecerea cometei prin periheliu a avut loc în Noemvre.

Cât despre primejdie, ea n'a existat, cum s'a arătat și în alte articole, ea a fost scornită numai de oameni laici în ale astronomiei.

I. Corbu.

— Se cere o deslușire. Ni-se scrie: Regulamentul pentru administrarea și controlarea averilor parohiale dispune ca fiecare paroh până la finea lui Februarie, în fiecare an, să aștearnă rațiociniul bisericii împreună cu documentele necesare oficiului protopresbiterial spre a fi de acolo înainte apoi la maritul consistor spre revizuire și aprobare.

Parohul Ioan Bogdan din parohia Zizin nu a așternut de vre-o opt ani de zile nici un rațiociniu forurilor competente spre revizuire. Pentru ce nu?

Imi iau voie a întreba și pe calea aceasta maritul consistor arhidiecezan din Sibiu, că ce măsuri are de gând a lua față de un asemenea paroh, care arată alăta neglijență în oficiul său.

Un iubitor de dreptate.

Grațieri în România. Regele Carol al României, din prilejul zilei de 10 Mai, a semnat un decret prin care se reduce pedeapsa la 32 condamnați din diferite penitenciare.

Cea mai mare parte a condamnaților sânt țărani din răscoalele anului 1907.

— Ingroparea victimelor din Mărgineni. Azi după amiază au fost îngropați cei cinci țărani din Mărgineni, împuşcați Sâmbăta trecută de sbirii guvernului.

— Noua linie Dunăre Adriatică. Guvernul sârbesc actual a hotărât crearea unui port pe Dunăre în partea sudică a graniței sârbo-românești.

În acest scop d. Pasici, președintele consiliului de miniștri, a plecat într'o călătorie prin acele ținuturi ca să fixeze locul portului, care va fi unul din punctele extreme ale noului drum de fier, Dunăre-Adriatică.

Această linie ferată va trece prin Zajecsar-Nis-Kursumlija și de acolo va străbate teritoriul turcesc până la Marea-Adriatică, fiind prelungit până la St. Giovanni di Medua, în apropiere de granița muntenească.

Calea ferată este de o mare importanță, cum a declarat într'un interview însuși dl Milovanovici, ministrul de externe al Serbiei, atât pentru interesele sârbești cât și pentru cele turcești. Construcțiunea ei până la Nis e isprăvită și restul liniei până la granița turcă va fi sfârșită în curând.

Pe teritoriul turcesc au început inginerii statului otoman ca să îngrijească ca opera să fie cât se poate de solidă. Junii turci și își dau toată silința pentru aceasta, luând în considerație progresul ce s'ar aduce în pacificarea Albaniei prin aceasta nouă cale de comunicație.

— Operile lui Grigorescu. Din București ni se anunță: Consiliul de miniștri a autorizat ministerul instrucțiunii publice ca, pentru înavușirea Pinacotecei din București, să cumpere întreaga colecție de tablouri ale răposatului pictor Grigorescu dela moștenitorii testamentari Maria Danciu și și Gheorghe Danciu, pentru suma de două sute mii lei.

— O satisfacție. Ni-se scrie: O știre scurtă am citit prin foile ungurești că un pseudo-doctor vestit a murit în spitalul din Turda.

Faptul acesta — e așa de neînsemnat încât nu ar merita să te ocupi cu el — dacă nu ar fi și alte lucruri după culise. Și anume:

Acum doi ani a devenit postul de medic cercual vacant în Ofenbaia. (com. Turda Arșeș se află în centrul românismului din munți apuseni.) La acest post au competit 2 tineri români, fiul al comitatului nostru, și un jidan numit Dr. Révai Manó care se lăuda cu diplome de onoare chiar și din Germania. Dr. Révai merge la protopretorele din Trăscău și cere să fie sprijinit față de cel doi candidați români.

Protopretorele șovinist a făcut chestie de ambiție să impună alegătorilor curați români — pe Doctorul cu multele diplome și alegerea s'a făcut — cu toate sforțările candidaților români — după voința protopretorelui.

D. Révai Moni își începe practica. J-cuiva biețului popor și scria la rețete scumpe — încât bieții români s'au luat de o groază. Ba ce e mai mult a făcut și a asistat la mai multe operații, — și în curând »Doctorul Révai« a devenit om vestit pentru metoda lui — de a prescrie la tot bolnavul apă rece — și numai a doua treia zi de medicină, — și societatea jidano-maghiară din Ofenbaia îl ridică la cea mai mare distincție — și cel mai bogat dintre ei s'a simțit fericit când într'o bună zi li ceru mâna fiicei sale.

Așa — cu gălăgie, cu paradă — și cu mai multă apă rece a funcționat Doctorul Révai aproape un an. La anul li ajunse apoi nemesis și anume s'a înmulțit oribil numărul bolnavilor și mai cu seamă a celor ce sufer de tifus — și alte boale mai grele. De zeci de ani nu s'a pomenit — pe-aiici atâta tifus — ca supt »Doctorul

Revai«. — Și știind că poporul nostru are aer bun, bea apă bună și trăește destul de cumpătat, — a plecat o comisie pusă din mai mulți medici ca să cerceteze cauza la atâta tifus.

Și comisiunea a aflat — că nici unul din navii anunțați nu sufer de tifos, ci sufer de tifus și luând mai pe scurt de Dr. Doctorul s'au convins că nu are idee de medicină toată știința lui medicală constă dintr-o rețete — pe care o aplică la bolnavii nimerite.

Acum se încep cercetările și s'a cerut pe doctorul Révai nici nu l'chiamă »Reitzer«, că nu numai că nu e doctor atestat de maturitate nu are, — s'a cerut diplomele de onoare de prin Germania altceva decât niște falsuri originale.

Pentru îndrăzneala aceasta și pentru făcute l-a judecat mai dăunăzi tribunul Turda la 3 ani robie — dar abia s'a pedepsa și și-a dat nobilul său suflet se întâlni cât mai curând cu suflătorii vindecăți de el...

— Zoe Th. Ciurcu n. Nica. În »Gaz. Tran.« din Brașov: Joi din viață în rara etate de 90 ani bila matronă română văd. Zoe Th. n. Nica, cea din urmă din pleada de române brașovene, cari au înființat niunea Femeilor Române din Brașov mând primul ei comitet. Inzestrată cu tăți distinse sufletești și ocupând timp delungat postul onorific de secretară a comitetului »Reuniunii Femeilor« funcția matroană și a închinat o scrisoră semnată a vieții sale binelui și prosperității acestei reuniuni, promovând cu fapă cuvântul interesele și scopurile ei.

A fost un model de mamă și de dând o creștere aleasă numeroșilor copii, cari eșind de supt aripele părinților format unele din cele mai distinse brașovene.

Odihnească în pace!

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Nou

S'a vândut azi:

grâu 300 mm.	10.80
orz mm.	6.10
ovăș mm.	6.50
secară mm.	7.90
păpușoi 400 mm.	5.30

Prețurile sunt socotite în coroane și bani

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta, 6 Mai

Budapesta, 6 Mai

Prețul cerealelor după 100 Hgr. a fost

Orlu nou

De Tina	26 K.
Din comitatul Albei	27
De Pesta	26
Bănățănesc	26
De Bacica	26
Secară de calitate I.	16
Orzul de nutreț, calitate I.	14
Ovăș de calitate I.	14
Cucuruz	11

Redactor responsabil: Iuliu Glușă
»Tribuna« Institut tipografic, Nichiu

.. Cine vrea să cumpere ..

incălțăminte

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA

Sătmar — (Szatmár),

- - Deák-tér - -

(În casa lui Keresztes András),

care ține în magazinul său de ghetes assortat numai ghetes și ciobote pregătite din piele fină veritabilă cu prețuri foarte derate, fabricate imitate nu are și marfa așdina execuțiunei drăgălașe sunt nelămurite.

La dorință se pregătesc tot felul de ghetes și ciobote după măsură.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.
Telefon nr. 376.

apărut broșura
Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare
sau
Alcoolismul și urmările lui
punct de vedere economic, higienic, moral
național. — De **Pr. D. Voniga**. — Tipografia
Orăștie 1910. — Broșura se estinde pe 6
tipar 80 și are următorul cuprins: 1. Introe
2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul
nilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei,
general. 5. Efectele stricăcioase ale beuturilor
nase, în special asupra organismului omenesc.
Alcoolismul sub raportul morbidității și al
lității. *Tuberculosa (oftica) și morburile*
le. 7. *Alcoolul și morală publică* sa raportul
e alcoolism și criminalitate. 8. *Alcoolul și*
natea, sau efectele alcoolismului asupra
rității. *Copiii bețivilor*. 9. În resumat: Al-
ismul — *Mizerie, Boală, Crimă și Degene-*
11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învă-
antialcoolic. Prețul broșurei 1 cor. 60 fl.
oate procura la autor în Gyirok și la toate
ile.

Să ne ferim de molii!!
In Institutul de asigurare contra
mollilor din Oradea-mare a lui
Dozsa János
blănar
Nagyvárad, Passage Sass
— în fața teatrului »Urania«. —
Se îngrijese pe lângă prețuri con-
venabile, blane pentru femei
și bărbați și blane de călătorie,
covoare, boale și manșoane.
Magazin asigurat contra focului.

Căsătorie.

Un tânăr comerciant, voiește a face
cunoștință cu o domnișoară din familie bună
și serioasă, având zestre până la 2—4000
coroane, se recere să fie econoamă bună.
Doritoarele să se adreseze la admini-
strația acestei foi pe adresa »tânărul«.

KRAUSZ HENRIK

Budapest, IV, Veres Pálné-u. 40.

Trimite mașini de prima calitate
SINGER pentru 30 fl. cu suveică
centrifugală 40 fl., mașini de cusut
centralbobin 45 fl., mașină de cu-
sut cu 5 sertare și suveică în
roată pentru 55 fl., mașini cen-
tralbobin cu suveică capitară
— pentru 65 floreni.

Biciclete cu totul noi 50 fl., cu frână liberă
60 fl., deasemenea mașini industriale foarte
ieftine, cu bani gata.

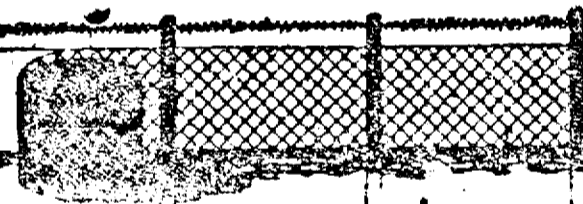
Vanzătorii au sca-
dență la preț, pros-
pecte gratuit și fr.
Corespond. în limba
magh. și germană.

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică
de împletituri de sîrmă, coarde de
oțel pentru paturi și site etc. în

Seghedin — Szeged, Kelemen-u. nr. 4.
Telefon Nr. 242. — Fond. în a. 1840.

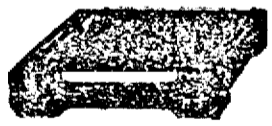

1□m. de sîrmă pentru gard
dela 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a
execuțiunii bune concurează cu orice fabri-
cate de acest solu. — Serviciu conștiințios.
Prețurile mele sunt cele mai ieftine.

Cu prospecte și cu catalog
de prețuri servesc gratuit.

Să fim atenți la firmă!

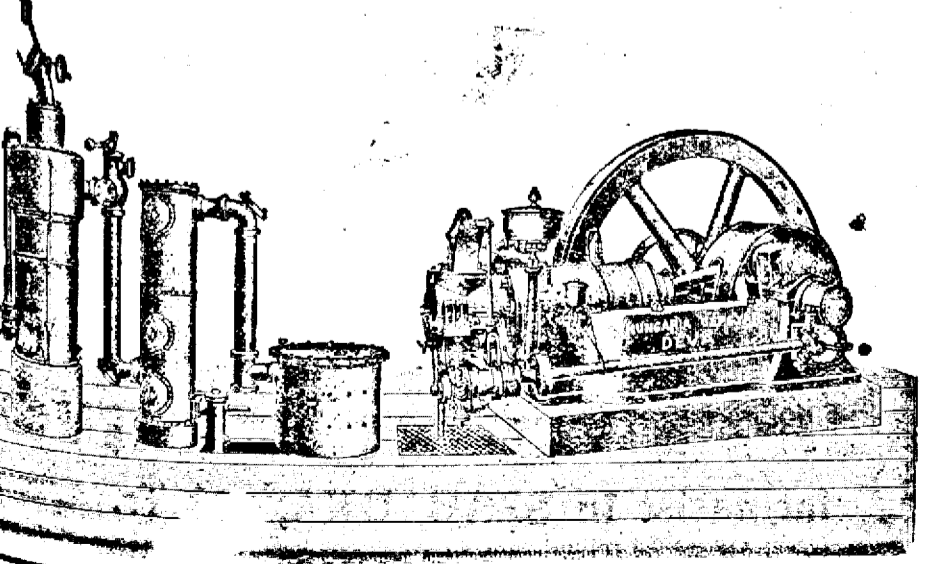
Fond. în a. 1860.
NÁDER J.
măiestru
ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite
de buzunar cu tăiș englez și Solingen,
cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a.
cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul
prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite
pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnă-
țari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.
Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns,
briçuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii
mănușori. — Recvizite de masă din Alpaeca și
pacfon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de
bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în
atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă
— — prețurile cele mai moderate. —

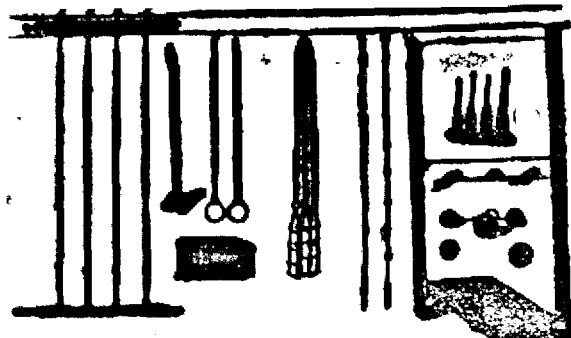
Cea mai mare și mai ieftină
firmă de grădinărit din țară.
200.000 bucăți de ulțoi de viie
200.000 bucăți riparia, 100.000 bucăți
pomi frumoși cu coroană, 200.000
bucăți trandafiri nobili, 100.000 buc.
arbori de lux și cireși de lux se pot
căpata cu un preț fabulos de ieftin.
CATALOG de specii și prețuri se
trimite gratuit și porto franco, firma:
Váradvelencei műkertészeti
és rozsatelep Nagyváradon.

Atrag atenția onoratului public a-
supra atelierului meu de spă-
lătorie și culorare
chimică existent de peste
50 de ani
cea mai veche în ramul acesta.
Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.
FEICHTINGER J.
Kolozsvár
Str. Paris 5. Telefon —

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA“ societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:
Tot-felul de mașini economice.
Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trie-
rat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și
mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.
Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru
putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor
cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori
pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.
Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pen-
tru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor
mașini și automobile. — Specialități: instalarea de
camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de
ghiața, lăptării și fabricare de cașuri și repararea canelor.
Stațiuni de automobile.

Distins cu recunoștința prin rescriptul ministerului de culte și instrucție publică sub Nrul 109,541/904 pentru accesoriile de gimnastică expuse cu ocazia adunării generale învățătoarești a VI. In expoziția teritorială din 1907 la Pécs, Cincibiserici distins cu medalie de aur.

LOPOS GYULA

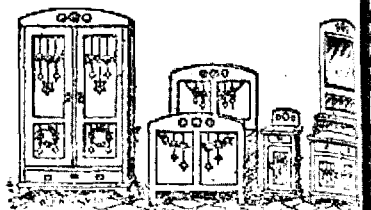
— fabricant de accesorii de gimnastică în —
Budapesta, III., Zsigmond-u. Nr. 114 (In edifiu. gimnaziului)
(Telefon Nr. 113-44.)

fabricant de diferite aparate de gimnastică și șvedeze.

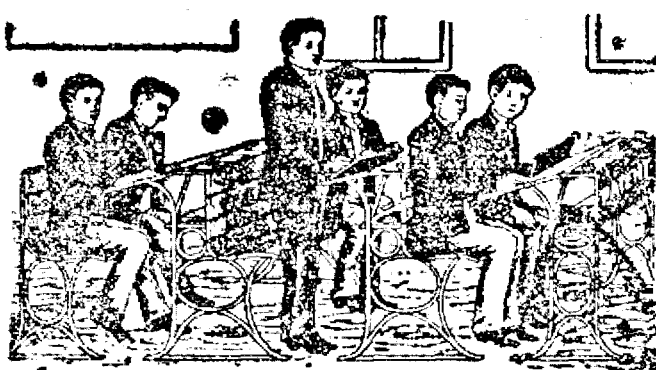
La cerere trimite gratuit prospecte de prețuri. —

Schuster Ferenc

măsar pentru zidiri și mobilă
Temesvár-Erzsébetváros, Körtve

Execută după planuri proprii sau
mobile
pentru dormitoare, prânzitoare,
loane precum și aranjamente
cancelarii și prăvălii cu prețuri mici.

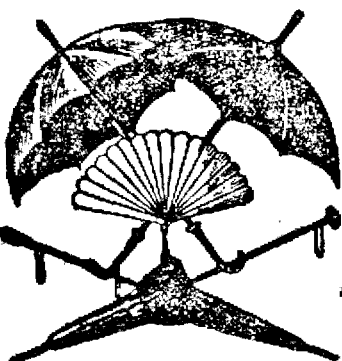
Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higienice de școală
și mobilarea locuințelor, hotelo-
lor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Fabricație proprie.

La o haină de primăvară sau vară se cere

un cortel elegant și modern sau un **en-tout-cas.**

Firma:

Th. Schmidt

Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse 7,

ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cele mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.

Comandă prin poștă prompt.

— — — Picturi academice decorative proprii. — — —

Adolf Gündisch

văpsitor de chenare și auritor în

Saggasse 28. Sibiu-Nagyszeben. Bachgasse 1

Se recomandă pentru vâpsirea a orice fel de firmă atît din lemn, tinichea sau pânză, cât și cele mai frumoase firme de sticlă, deasemenea primește renovarea și colorarea radicală a iconostasurilor, stranelor, tribunelor etc. marmorarea sau aurirea lor cu culori de aur veritabile, cari își păstrează fața. De-asemenea se primește pe lângă prețuri mici restaurarea artistică a tablourilor vechi.

Comandele din provincie se efectuează prompt și conștient.

Croitorie nouă engleză și franceză pentru femei

Arad, Szabadság-tér 17.

După absolvirea cursului în Drezda, pe baza experiențelor de mai mulți ani câștigate atît în străinătate, și în Budapesta, sub firma Wittenberger H. și Janczák József am deschis o

confecție pentru dame,

unde se pregătesc conform gusturilor celor mai rafinate cele mai elegante toalete engleze și franceze.

Pentru convingere rugăm binevoitorul sprijin al doamnelor.

Cu deosebită stimă:

Jaczkó József

LIMONATA KRISTÁLY

— se poate purta în buzunar, —
e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompușă în orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătesc

— — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

KERTÉSZ ERNŐ

— — — farmacist în SZABADKA, 103 Tr. — — —

Prospect de prețuri
 pentru produsele de primăvară a „asocia-
 țiunii pantofarilor din Arad”.

Botine pentru femei:
 Botine din păsă . . . fl. 1.60
 Botine de piele de vacs dela . . . 2. — in sus
 Regate . . . 2.80
 chevreux . . . 4.50
 vacs cu șiret dela . . . 3.60
 chevreux cu șiret . . . 5.50
 de vacs cu nasturi . . . 4.00
 chevreux dela . . . 6.50

Botine pentru bărbați:
 Botine simple, piele de vacs fl. 3.30
 și fete . . . 4. —
 Botine din piele cu lustru . . . 4.80 in sus
 Botine simple ușoare ca un
 botin p ntru bolnavi dela . . . 5. —
 Botine ger de chevreux . . . 6.50
 Botine de piele de box . . . 5.80
 Botine ger piele de box . . . 6.20
 Botine chevreux bună dela . . . 7.80
 Botine de chevreux . . . 5. —

Se ia în depozit totfelul de ghete con-
 tinând în depozit din provincie să
 edscrie urma piciorului pe o hârtie.
 Comanda contra ramb. necorespunzând
 răspunde în curs de 8 zile se schimbă.

ATENȚIUNE.

Dacă târguiți din
 articolele anunțate
 în ziarul nostru,
 vă rugăm ca la
 comandă să amintiți unde a-ți cetit
 aceste anunțuri. :-

Nou! Nou!
Atelier de frizerie.
 Am onoare a aduce la
 cunoștința onor. public că
**mi-am deschis un atelier
 de frizerie,** aranjat cerin-
 țelor celor mai moderne, în
**Arad, Luther Márton-tér
 Nr. 1. (Casa Dr. Ioan Suciu).**
 Rugând binevoitorul sprijin
 al on. public sunt
 Cu deosebită stimă:
FOGARASSY PÉTER
 friseur.
 Primesc vopsirea părului,
 cu prețuri ieftine.

Cea mai ieftină sursă pentru
 cumpărat

Săpunuri
 pentru gospodărie, săpu-
 nuri de toaletă, parfumuri,
 și orice articole pentru spălat.

Luminări
 de stearină și ceară pentru
 biserici; e fabrica de săpun
 a lui

Lorencz Károly,
 Arad, Str. Foryay p. Nádasy.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR
 — HARKÁNYI EDE —
 — sculptor și pietrar in
 — SZATMÁR-NÉMETI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare
 amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi,
 cruci, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mausolee, poduri,
 — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijiți
 — — pentru sămânță și sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă
 — — prețurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit desene, rezervându-se dreptul de
 — proprietate. - Vă rog să fiți atenți la firmă. —

— — Cel mai bun remediu contra — —
 ● boalei porcilor și vitelor ●
 e păsatul proaspăt. Pentru acest scop reco-
 mandăm cea mai nouă mașină a noastră pat.

„LACI” numai 20 cor.

Macină porumb și orice cereale, mare
 și mărunt. Se învârte ușor, petrece mult și
 e foarte trainică. Pe cias macină 20 de
 — — kilograme. — Se află la: — —

FRAȚII BURZA marchitan și ne-
 gustori de mașini
 — — ARAD. Telefon 604. — —

Asudarea mânilor! !!
Asudarea picioarelor! !!
Asudarea subțioarelor! !!

Incetează în decurs de o oră dacă folosiți:

„SUDORAN”-ul
 — a lui MOLNÁR. —

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenti-
 cate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul „SUDORAN”
 comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a
 folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S P.

On. d. Molnár János, farmacie la „Duhul sfânt”
 Szombathely. Nu pot înțelăsa ca să nu vă fie cu-
 noscut, că medicamentul d-tale „SUDORAN” con-
 tra asudării picioarelor și subțioarelor are efect sur-
 prizător și e nevătămător și cu conștiința liniștită
 îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R.

St. Dle! Din „SUDORAN”, leac contra asudării
 picioarelor, mânelor și subsuorii am procurat înă
 pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat,
 l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea
 d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru „SU-
 DORANUL” d-tale Pentru că și eu am suferit în
 mare măsură de asudoarea picioarelor și după două
 massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții
 mulți cu productul d-tale și te rog să-mi mai trimi-
 teți 2 sticlețe — și acestea pentru alții. Am rămas
 cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit „SUDORANUL”
 comandat, contra asudării de picioare, mâni și sub-
 suori. Credemă, că cine-l folosește după receta
 prescrisă, îl alină de nepejuit Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul „SUDORANUL” contra asudării de pi-
 cioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un
 efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună
 conștiință îl pot recomanda nu numai celor din pa-
 trie ci și străinătății, întrucât „SUDORANUL” în-
 trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am
 folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am
 scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.
 Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.
 dacă se trimite suma înainte, porto-franco.
 Numai „SUDORAN” prov. cu marcă să se primească

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

Au sosit toate noutățile de primăvară:

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI pentru talii. DELINURI. ȘALURI. ROCHII de desupt.	CIORAPI mai iefteni ca ori-unde CONFEȚIUNI pentru femei și fete. ALBITURI.	PÂNZE. BRODERII. DANTELE. ȘINOARE etc. etc. TRUSOURI.	ADJUSTĂRI (DECORAȚII) pentru haine. Rog să binevoiți a privi vitrinele mele.
---	--	---	--

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru sobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmură, labrador, granit, sticlit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cămară Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânză aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor — în provincă merg pe specele mele proprii.

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a orașului Oradea-mare, palatul episcopal greco-catolic, biserica „Fraților noui” din Olaszi, palatul episcopal rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.

In atenția onoratelor dame!
In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame
deschis în Sibiu, Reisper-gasse Nr. 1
— ai d-nei **Johanna Jekell,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrare liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit totfelul de reticole, pentru dame, moderne și prima calitate.

— Atelierul de fotografat al

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér

— (Lângă farmacia lui Hintz)

* * *

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în

specialități pe pânze ori mătase cari prin

elare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă

n-o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás

király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în

MOBILE BUN

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sasutca Nr. 7.